НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Відділення заочного та дистанційного навчання

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Спеціальність 072 – „Фінанси, банківська справа та страхування»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
на тему:

«Удосконалення фінансового забезпечення діяльності підприємств»

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Студентка групи Фз-4(22.28) Гаврилова Вероніка Ігорівна
_____
(підпис)

Науковий керівник _____ д.е.н., професор Бондарук Т.Г.
(підпис)

Робота допущена до захисту _____ д.е.н., професор Бондарук Т.Г.
(підпис)

Київ 2024

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

ВІДДІЛЕННЯ ЗАОЧНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

Освітній ступінь – ***бакалавр***
Галузь знань - ***07 «Управління та адміністрування»***
Спеціальність – ***072 «Фінанси, банківська справа та страхування»***
Освітньо-професійна програма – ***«Фінанси, банківська справа та страхування»***

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
д.е.н., проф. Т.Г. Бондарук
_____
«18» грудня 2023 р.

З А В Д А Н Н Я
на кваліфікаційну роботу бакалавра
Гавриловій Вероніці Ігорівні

1. Тема роботи: Удосконалення фінансового забезпечення діяльності підприємств
керівник роботи: д.е.н., професор Бондарук Т.Г..
затверджена наказом по Академії від «18» грудня 2023 р. № 426
2. Термін здачі студентом закінченої роботи 10 травня 2024 р.
3. Вихідні дані роботи: закони та нормативні акти України; офіційні дані Національного банку України, Державної служби статистики України; звітні дані Міністерства фінансів України, результати наукових досліджень зарубіжних та вітчизняних фахівців з питань фінансового забезпечення діяльності підприємств.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які належить зробити):
1) теоретико-методичні основи фінансового забезпечення діяльності підприємства
2) аналіз фінансового забезпечення діяльності підприємства
3) шляхи поліпшення фінансового забезпечення діяльності пыдприэмства.
5. Перелік графічного матеріалу: Схеми, діаграми, таблиці
6. Дата видачі завдання 28 грудня 2023 р.

Керівник _____
(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)

Календарний план

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка про виконання
1.	Затвердження теми і наукового керівника кваліфікаційної роботи бакалавра на засіданні кафедри	18.12.2023	Виконано
2.	Опрацювання першоджерел по темі роботи	10.01.2024	Виконано
3.	Розробка плану роботи, методики та інструментарію досліджень	22.01.2024	Виконано
4.	Проведення економічних досліджень та їх аналіз	07.02.2024	Виконано
5.	Написання вступу до роботи	20.02.2024	Виконано
6.	Написання першого розділу роботи	06.03.2024	Виконано
7.	Написання другого розділу роботи	20.03.2024	Виконано
8.	Написання третього розділу роботи	03.04.2024	Виконано
9.	Написання висновків та пропозицій, оформлення роботи	10.04.2024	Виконано
10.	Подача першого варіанту роботи на кафедру	17.04.2024	Виконано
11.	Доопрацювання роботи згідно з зауваженнями керівника	24.04.2024	Виконано
12.	Попередній захист роботи	08.05.2024	Виконано

Студент_____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи_____ д.е.н., професор Бондарук Т.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи бакалавра

студентки Національної академії статистики, обліку та аудиту

Гаврилової Вероніки Ігорівни

Тема: «Удосконалення фінансового забезпечення діяльності підприємств»

Загальний обсяг роботи складає 65 сторінок.
Містить 15 таблиць, 8 рисунків, 43 літературних джерела.

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах в Україні спостерігається нестача власних фінансових ресурсів у багатьох суб'єктів господарювання. Це обумовлено рядом обставин. По-перше, втратою підприємствами власних фінансових ресурсів внаслідок збиткової їх роботи, інфляції в період повномасштабної війни, яка триває в Україні з 24 лютого 2022 року. По-друге, високою вартістю залучення позикових коштів.

Нестача власних фінансових ресурсів негативно впливає на виробничо-господарську діяльність підприємств, спричиняє виникнення та зростання заборгованостей перед суб'єктами господарювання. При цьому зменшуються можливості фінансування подальшого розвитку підприємств, скорочуються надходження до бюджету. За цих обставин важливого значення для здійснення фінансово-господарської діяльності набуває формування в достатньому обсязі фінансових ресурсів підприємств.

Власні фінансові ресурси підприємств є одним із найважливіших для забезпечення їх діяльності видом ресурсів, але в той же час досить складним для дослідження. Здатність фінансових ресурсів трансформуватись у матеріальні, інтелектуальні, технічні, інноваційні та інші види ресурсів обумовлює їх вагомість у фінансово-господарській роботі підприємства.

Важливою складовою управління фінансами та запорукою ефективності управлінських рішень є фінансовий аналіз як процес оцінки фінансового стану й фінансових результатів діяльності підприємства з метою забезпечення його подальшого стійкого розвитку.

В ринковій економіці основною метою підприємницької діяльності є отримання прибутку, збільшення матеріальної зацікавленості учасників бізнесу в результатах фінансово-господарської діяльності. Максимізація прибутку в зв'язку з цим є першочерговою задачею підприємства. На величину прибутку у виробничій діяльності роблять вплив чинники суб'єктивного характеру і об'єктивні, не залежні від діяльності господарського об'єкту.

Мета кваліфікаційної роботи бакалавра полягає у дослідженні теоретичних та практичних аспектів процесу фінансового забезпечення діяльності підприємства та та обґрунтування напрямів його покращення.

Об’єкт кваліфікаційної роботи бакалавра є економічні відносини, які виникають у процесі фінансового забезпечення діяльності підприємства.

Предметом кваліфікаційної роботи – теоретичні та практичні аспекти фінансового забезпечення діяльності підприємства та шляхів його покращення.

Методи дослідження. У роботі використовувались наступні методи: аналіз та синтез, метод порівняння при виявленні тенденцій розвитку підприємства, розрахунки коефіцієнтів при аналізі фінансово-економічної діяльності; методи системного аналізу та синтезу, зокрема причинно-наслідковий аналіз та інші. Для розкриття суті фінансового забезпечення діяльності підприємства застосовано методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції, формування узагальнень. Для дослідження процесу формування фінансового забезпечення діяльності підприємства використано інструменти фінансового, системного аналізу, методи порівняння та оцінювання.

У першому розділі «Теоретико-методичні основи фінансового забезпечення діяльності підприємства» – досліджена економічна сутність та значення оцінки фінансового забезпечення діяльності підприємства, обґрунтовано роль фінансових ресурсів в фінансовій діяльності підприємства.

У другому розділі «Аналіз фінансового забезпечення діяльності

підприємства» – дана оцінка фінансового забезпечення діяльності підприємства, проведено аналіз ризиків ймовірності банкрутства підприємства.

У третьому розділі «Шляхи поліпшення фінансового забезпечення діяльності підприємства» – обґрунтовано доцільність розробки механізмів запобігання фінансової кризи на підприємстві та обґрунтовано доцільність прогнозування показників фінансово-господарської діяльності підприємства.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у розробці комплексу заходів підвищення фінансових результатів процесу управління власними фінансовим ресурсами на діючому підприємстві та розробка напрямків його удосконалення з метою зміцнення фінансової стійкості та підвищення конкурентоспроможності.

Ключові слова: фінансове забезпечення діяльності підприємства, фінансова криза на підприємстві, ризики, оцінки фінансового забезпечення, фінансові ресурси, фінансові результати діяльності підприємства.

Студент _____ _____

ЗМІСТ

ВСТУП……..8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
1.1 Економічна сутність та значення оцінки фінансового забезпечення діяльності підприємства……..11
1.2 Роль фінансових ресурсів в фінансовій діяльності підприємства……18
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
2.1 Оцінка фінансового забезпечення діяльності підприємства…….……29
2.2 Аналіз ризиків ймовірності банкрутства……45
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
3.1 Розробка механізмів запобігання фінансової кризи на підприємстві……51
3.2 Прогнозування показників фінансово-господарської діяльності підприємства……..56
ВИСНОВКИ ……..……..…..…63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….....66

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах в Україні спостерігається нестача власних фінансових ресурсів у багатьох суб’єктів господарювання. Це обумовлено рядом обставин. По-перше, втратою підприємствами власних фінансових ресурсів внаслідок збиткової їх роботи, інфляції в період повномасштабної війни, яка триває в Україні з 24 лютого 2022 року. По-друге, недосконалістю системи оподаткування підприємств, що супроводжується іммобілізацією їх фінансових ресурсів. По-третє, високою вартістю залучення позичкових коштів.

Нестача власних фінансових ресурсів негативно впливає на виробничо-господарську діяльність підприємств, спричиняє виникнення та зростання заборгованостей перед суб’єктами господарювання. При цьому зменшуються можливості фінансування подальшого розвитку підприємств, скорочуються надходження до бюджету. За цих обставин важливого значення для здійснення фінансово-господарської діяльності набуває формування в достатньому обсязі фінансових ресурсів підприємств.

Власні фінансові ресурси підприємств є одним із найважливіших для забезпечення їх діяльності видом ресурсів, але в той же час досить складним для дослідження. Здатність фінансових ресурсів трансформуватись у матеріальні, інтелектуальні, технічні, інноваційні та інші види ресурсів обумовлює їх вагомість у фінансово-господарській роботі підприємства.

Важливою складовою управління фінансами та запорукою ефективності управлінських рішень є фінансовий аналіз як процес оцінки фінансового стану й фінансових результатів діяльності підприємства з метою забезпечення його подальшого стійкого розвитку.

В ринковій економіці основною метою підприємницької діяльності є отримання прибутку, збільшення матеріальної зацікавленості учасників бізнесу в результатах фінансово-господарської діяльності. Максимізація прибутку в зв'язку з цим є першочерговою задачею підприємства. На

величину прибутку у виробничій діяльності роблять вплив чинники суб'єктивного характеру і об'єктивні, не залежні від діяльності господарського об'єкту.

Суб'єктивні чинники: організаційно-технічний рівень управління підприємницькою діяльністю, конкурентоспроможність продукції, що випускається, рівень продуктивності праці, витрати на виробництво і реалізацію продукції, рівень цін на продукцію.

Об'єктивні чинники: рівень цін на споживані матеріали і енергетичні ресурси, норми амортизаційних відрахувань, кон'юнктура ринку. У зв’язку з порушенням та розбалансованістю економічної рівноваги на межі фінансової кризи функціонує значна кількість підприємств, що має негативні наслідки не лише для їх власників, але й контрагентів, кредиторів і держави у цілому. З огляду на те, що необхідною умовою попередження фінансової кризи є її передбачення та виявлення, важливого значення набуває подальший розвиток і вдосконалення методичного інструментарію діагностики фінансової кризи підприємства як первинної ланки економіки держави.

В роботі використані наукові розробки таких авторів, як: Абакуменко О., Бандурка А.М., Бутинець Ф.Ф., Білик М.Д. Коробов М.Л., Крайник О.П., Мец В.О., Покропивний С.Ф., Плиса В.Я., Прокопенко І.Ф.,, Савицька Г.В., Цал-Цалко Ю.С.

Мета кваліфікаційної роботи бакалавра полягає у дослідженні теоретичних та практичних аспектів процесу фінансового забезпечення діяльності підприємства та та обґрунтування напрямів його покращення.

Досягнення мети передбачає виконання наступних **завдань**:

- визначити економічну сутність та значення оцінки фінансового забезпечення діяльності підприємства;
- дослідити систему показників фінансового забезпечення діяльності підприємства підприємства;
- проаналізувати фінансові результати підприємства;
- ідентифікувати глибину фінансової кризи на;

– розробити механізми запобігання фінансової кризи на підприємстві;
– спрогнозувати показники фінансові результати діяльності підприємства.

Об’єкт кваліфікаційної роботи бакалавра є економічні відносини, які виникають у процесі фінансового забезпечення діяльності підприємства.

Предметом кваліфікаційної роботи – теоретичні та практичні аспекти фінансового забезпечення діяльності підприємства та шляхів його покращення.

Методи дослідження. У роботі використовувались наступні методи: аналіз та синтез, метод порівняння при виявленні тенденцій розвитку підприємства, розрахунки коефіцієнтів при аналізі фінансово-економічної діяльності; методи системного аналізу та синтезу, зокрема причинно-наслідковий аналіз та інші. Для розкриття суті фінансового забезпечення діяльності підприємства застосовано методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції, формування узагальнень. Для дослідження процесу формування фінансового забезпечення діяльності підприємства використано інструменти фінансового, системного аналізу, методи порівняння та оцінювання.

Інформаційною базою роботи виступають закони та нормативно-правові акти України; наукова література вітчизняних та зарубіжних авторів з фінансів підприємств та фінансового менеджменту; періодичні видання економічного профілю; інструктивні та методичні матеріали; матеріали статистичної та фінансової звітності.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у розробці комплексу заходів підвищення фінансових результатів процесу управління власними фінансовим ресурсами на діючому підприємстві та розробка напрямків його удосконалення з метою зміцнення фінансової стійкості та підвищення конкурентоспроможності.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність та значення оцінки фінансового забезпечення діяльності підприємства

Фінансові ресурси формуються, як правило, за рахунок різних джерел: власних, позичених та залучених.

При цьому власні джерела фінансування підприємства формуються за рахунок власного капіталу, тобто частина капіталу в активах підприємства, яка залишається після вирахування його зобов'язань.

Позичені джерела фінансування підприємства формуються в основному за рахунок довго- та короткострокових кредитів банку.

Залучені джерела фінансування підприємства формуються за рахунок усіх видів кредиторської заборгованості.

Усі перелічені джерела беруть участь як у формуванні активів підприємства, так і у здійсненні його виробничо-фінансового забезпечення діяльності з метою отримання доходу, прибутку [16].

Отже, фінансові ресурси підприємств — це їх власний, позичений та залучений грошовий капітал, який вони використовують для формування активів і здійснення виробничо-фінансового забезпечення діяльності з метою отримання доходу (прибутку).

Таким чином, фінансові ресурси підприємств - це не грошові кошти підприємств, як це стверджують деякі економісти, а джерела грошових коштів підприємств, спрямовані на формування активів.

Фінансовим результатом господарської діяльності підприємства є прибуток або збиток [8]. Прибуток в основному утворюється в результаті продажу (реалізації) готової продукції (послуг, товарів). Крім того, підприємство може продавати (реалізовувати) інші матеріальні цінності і

послуги допоміжних виробництв та господарств, а також мати доходи і збитки, що збільшують або зменшують розмір прибутку від інвестиційної та фінансової діяльності.

Прибуток є важливішим узагальнюючим показником, що характеризує кінцевий результат діяльності підприємства. Від розміру прибутку, отриманого підприємством, залежать формування оборотних коштів, виконання зобов'язань перед бюджетом, платоспроможність підприємства, доходи акціонерів тощо.

Прибуток формується поступово протягом фінансово-господарського року. Більшу частину прибутку становить прибуток від реалізації продукції, одержаний у вигляді різниці між виручкою від реалізації продукції і витратами на її виробництво та збут.

В умовах ринкової економіки підприємство здійснює свою виробничо-торгівельну діяльність з метою отримання прибутку. Аналіз господарської діяльності дозволяє врахувати загальні закономірності і тенденції розвитку економіки, а також прояви загальних, специфічних і окремих економічних законів в практиці конкретного підприємства, своєчасно виявити тенденції змін і можливості підвищення ефективності виробництва. Завдяки сучасним методам економічних досліджень, методиці системного, комплексного фінансового аналізу, він дозволяє точно, своєчасно, всебічно оцінити результати господарської діяльності підприємства.

Бутинець Ф.Ф. розглядає прибуток, як позитивну форму фінансових результатів, яка є рушійною силою, метою підприємницької діяльності та показником її ефективності [4]. Також визначення фінансового результату як процесу розрахунку прибутку (збитку) поділяє на такі етапи: визначення чистого доходу від реалізації продукції, визначення валового прибутку, визначення прибутку від операційної діяльності, визначення прибутку від звичайної діяльності, визначення чистого прибутку звітного періоду.

Проаналізувавши економічні джерела, ми бачимо, що дана тема є актуальною в умовах ринкової економіки. Вивченням аналізу фінансового забезпечення діяльності підприємства займаються багато вчених-економістів. Адже основною метою функціонування будь-якого підприємства є отримання доходів. В подальшому це дає змогу оцінити його можливості із забезпечення продовження та розширення основної діяльності необхідними коштами без залучення зовнішніх джерел фінансування, а також передбачити майбутній рух грошових коштів, пов'язаний з вимогами засновників, які надали підприємству капітал [20].

Значення, система показників, завдання та джерела даних аналізу фінансових результатів. Прибуток – найважливіший комплексний якісний показник ефективності діяльності підприємства, який у вартісній формі відображає кінцевий підсумок всіх сторін роботи: виробництва та реалізації продукції, використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, наявних в його розпорядженні. Від його величини залежить стабільність фінансового стану підприємства, виконання зобов'язань перед бюджетом, кредиторами. Деяка частина прибутку використовується на виплату дивідендів власникам, формування резервного капіталу, а інша є джерелом розширеного відтворення діяльності. Управління прибутковістю (беззбитковістю) діяльності є першочерговим завданням, тому аналізу фінансових результатів та факторам їх формування приділяється велика увага[28].

Під фінансовими результатами розуміють величину прибутку або збитку. У загальному випадку прибуток – це перевищення доходів від діяльності над витратами з нею пов'язаними. У протилежному випадку - має місце збиток. Слід мати на увазі, що вся діяльність підприємства класифікується на звичайну та надзвичайну. Звичайна на операційну та іншу звичайну (інвестиційну та фінансову). Операційна на основну та іншу операційну. За кожним видом діяльності фінансовий результат визначають шляхом співставлення доходів і витрат.

На сьогоднішній день розрізняють такі показники фінансових результатів:

- валовий прибуток як різниця між величиною чистого доходу (виручки від реалізації продукції і виробничої собівартості реалізованої продукції;
- фінансовий результат від операційної діяльності як різниця між сумою операційних доходів та операційних витрат;
- фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування;
- фінансовий результат від звичайної діяльності;
- чистий прибуток (збиток).

Крім абсолютних показників фінансових результатів в аналізі широко використовують відносні показники прибутковості (рентабельності).

Під час аналізу вирішують такі завдання:

- Оцінити рівень фінансових результатів, ступінь виконання плану за фінансовими результатами в цілому та за окремими складовими[20,с.90].
- Вивчити динаміку фінансового забезпечення діяльності підприємства за ряд періодів та виявити основні тенденції їх зміни.
- Дослідити вплив факторів на зміну валового прибутку від реалізації товарної продукції.
- Проаналізувати показники використання прибутку.
- Оцінити рівень, динаміку та фактори зміни показників рентабельності діяльності.
- Виявити резерви зростання фінансових результатів і рентабельності діяльності підприємства та розробити систему заходів, спрямованих на їх мобілізацію.

Загальна оцінка рівня, та динаміки формування фінансових результатів. Аналіз фінансового забезпечення діяльності підприємства доцільно розпочати з загальної оцінки їх рівня, зміни в порівнянні з планом та базовим періодом. Для цього використовують дані “Звіту про фінансові результати”, в якому міститься інформація за два суміжні (звітній та попередній) періоди а також дані фінансового або бізнес-плану в частині

фінансових результатів. У ході аналізу виявляють абсолютні та відносні відхилення, темпи зміни показників та ступінь виконання плану. Доцільно також здійснити порівняння показників за ряд попередніх періодів та виявити тенденцію, закономірність їх зміни.

У ході аналізу виявляють збитки, понад планові витрати, з'ясовують їх причини та розробляють заходи по їх скороченню або повному усуненню. Наприклад, у складі інших операційних витрат відображають різного роду економічні санкції (штрафи, пені, неустойки), які підприємство сплатило за порушення обсягів та термінів поставки, низьку якість продукції, затримку платежів, простій транспорту. Слід вивчати причини цих порушень та намагатись не допускати їх у майбутньому [22].

Крім того, доцільно здійснити так званий вертикальний аналіз – оцінити співвідношення між окремими показниками фінансових результатів. А саме, виявити пропорції між валовим та операційним прибутком, операційним прибутком та фінансовим результатом від звичайної діяльності до оподаткування, чистим прибутком та податком на прибуток. Слід при цьому мати на увазі, що величина податку на прибуток переноситься у звіт з даних податкової декларації і визначається за прийнятим у податковому обліку порядком. Тому, в практиці діяльності підприємств бувають випадки, що за даними фінансового обліку підприємство має збиток у фінансовому результаті від звичайної діяльності до оподаткування, проте сплачує податок на прибуток.

Аналізуючи показники фінансових результатів, оцінюють якість прибутку. Якість прибутку – поняття комплексне і деякою мірою абстрактне. Методика оцінки в кількісному плані не є чітко вираженою і включає ряд критеріїв, які можуть бути визначені експертним шляхом, тобто в суб'єктивному порядку. При аналізі беруться до уваги такі критерії:

- стабільна позитивна динаміка прибутку фірми;
- стабільність співвідношення структури фінансового результату до оподаткування;

- частка прибутку від основної операційної діяльності у зароблену прибутку;
- наявність або відсутність негативних факторів формування валового прибутку (зниження обсягів реалізації продукції, зростання собівартості продукції;
- динаміка показників котирування цінних паперів цього підприємства на фондовому ринку.

Такий аналіз якості прибутку (висока, низька) здійснюється зовнішніми аналітиками і враховується в умовах розвинутого ринку для оцінки надійності суб'єкта як один із напрямків запобігання ризику (кредитні установи, ділові партнери, інвестори). При низькій якості прибутку скорочується доступ підприємства до фінансових ресурсів, скорочується ринок його матеріальних ресурсів, продукції [40].

Аналіз валового прибутку підприємства Як було зазначено вище, валовий прибуток – це фінансовий результат від основної операційної діяльності, що безпосередньо пов'язаний з виробництвом продукції, виконанням робіт, наданням послуг. Тому для виявлення можливих резервів зростання прибутку підприємства важливе значення має перш за все виявлення причин, що обумовили відхилення у валовому прибутку (збитку). Для аналізу цього показника доцільно за даними "Звіту про фінансові результати" скласти таку аналітичну таблицю:

Таблиця 1.1.

Оцінка зміни валового прибутку

Назва показників	Попередній період	Звітний період	Відхилення
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$Чд_{о}$	$Чд_{ф}$	$\Delta Чд$
2. Виробнича собівартість реалізованої продукції	$Св_{о}$	$Св_{ф}$	$\Delta Св$
3. Валовий прибуток (п.1 – п.2)	$Пв_{о}$	$Пв_{ф}$	$\Delta Пв$

Джерело: побудовано автором

За даними цієї таблиці дається лише загальна оцінка зміни величини валового прибутку, а інформація є вихідною для розрахунку впливу чинників на зміну валового прибутку (збитку). На величину валового прибутку впливають:

- зміна обсягу реалізованої продукції;
- зміна її структури і асортименту;
- зміна виробничої собівартості;
- зміна цін на реалізовану продукцію.

1. Для того, щоб розрахувати вплив зміни обсягу реалізованої продукції необхідно базову величину валового прибутку помножити на відхилення коефіцієнта зміни величини чистого доходу, розрахованого за собівартістю [40].

ΔПвоб = Пв^{o} х (К2 – 1), де К2 = Св^{ф} : Св^{o};

2. Розрахунок впливу асортиментно-структурних зрушень на величину відхилення валового прибутку здійснюють за формулою:

ΔПвстр = Пв^{o} х (К1 - К2), де К1 = Чд^{ф} : Чд^{o};

3. Для розрахунку зміни виробничої собівартості на відхилення валового прибутку необхідно різницю між фактичним і базовим рівнем витрат на 1 грн. реалізованої продукції помножити на фактичний обсяг виручки від реалізації продукції. Вплив цього фактора є оберненим, тому перед дужками слід поставити мінус.

ΔПвСв = - (Св^{ф} : Чдф – Сво : Чдо) х Чдф ;

4. Вплив зміни цін можна визначати через використання індексу оптових цін, або сальдовим способом:

ΔПв = ΔПвоб + ΔПвстр + ΔПвСв + ΔПвц; звідки:

ΔПвц = ΔПв – (ΔПвоб + ΔПвстр + ΔПвСв).

Закінчується аналіз узагальненням впливу окремих чинників на величину валового прибутку і підрахунком резервів його збільшення.

Негативний вплив того чи іншого чинника свідчить про можливість збільшення прибутку підприємства при умові усунення цього впливу.

Аналіз беззбитковості діяльності. В умовах ринку метою підприємства є одержання максимального прибутку, величину якого керівництво повинно аналітично обґрунтувати, а в період загострення конкуренції визначити свій граничний обсяг продажу, який хоч і не дозволить одержати прибуток, але гарантуватиме відшкодування пов'язаних з випуском і збутом витрат. Дослідження взаємозв'язку обсягу продажу, витрат, ціни та прибутку називають аналізом беззбитковості (маржинальним аналізом).

1.2 Роль фінансових ресурсів в фінансовій діяльності підприємства

Виробнича і фінансова діяльність підприємств починається з формування фінансових ресурсів. Вони мають створити передумови для стабільного процесу виробництва та його постійного зростання, що визначає конкурентоспроможність підприємства на ринку. Врешті-решт виграє той, хто зуміє залучити більше ресурсів з найменшими затратами залучати найбільші фінансові ресурси

Формування фінансових ресурсів відбувається в процесі створення підприємств і реалізації їх фінансових відносин при здійсненні господарсько-фінансової діяльності. Це проявляється в формуванні, перш за все, статутного капіталу при створенні підприємств, а в процесі їхньої діяльності – відповідних джерел грошових коштів.

На формування фінансових ресурсів впливає ряд факторів, які по відношенню до господарюючого суб'єкта класифікуються на зовнішні та внутрішні. До внутрішніх факторів відносяться фактори, які формуються під впливом власних джерел формування фінансових ресурсів, до зовнішніх – залучені кошти та інші грошові надходження.

В залежності від власності фінансові ресурси можуть бути власні та залучені. Власні фінансові ресурси – це ресурси, які належать підприємству і утворюються внаслідок фінансово-господарської діяльності підприємства. До них належать: статний фонд, амортизаційні відрахування, валовий і чистий дохід, прибуток [23]. Залучені фінансові ресурси – це ресурси, що знаходяться тимчасово в розпорядженні підприємства і можуть бути використані останнім для досягнення статутних цілей. До залучених фінансових ресурсів входять: отримані кредити, пайові та інші внески, кошти мобілізовані на фінансовому ринку.

Порядок формування фінансових ресурсів підприємств наведено на рисунку 1.1.

Формування фінансових ресурсів підприємств розпочинається з моменту організації підприємства, коли утворюється статутний фонд.

Статутний фонд виступає джерелом власних засобів підприємства. Він формується з грошових коштів або вкладень у майно, матеріальних цінностей, нематеріальних активів, цінних паперів самого підприємства. Він призначений для фінансування витрат на основні і обігові кошти підприємства, що виникають у процесі фінансово-господарської діяльності відповідно до його статуту.

Його джерелами, в залежності від операційно-правових форм господарювання, можуть бути:

- акціонерний капітал;
- часткові внески членів;
- галузеві фінансові ресурси;
- довгострокові кредити;
- бюджетні кошти.

Формування статутного капіталу, його ефективне використання, управлінням ним – одне з головних завдань фінансової служби підприємства. Сума статутного капіталу відображає суму, як правило, вартість основних фондів підприємства.

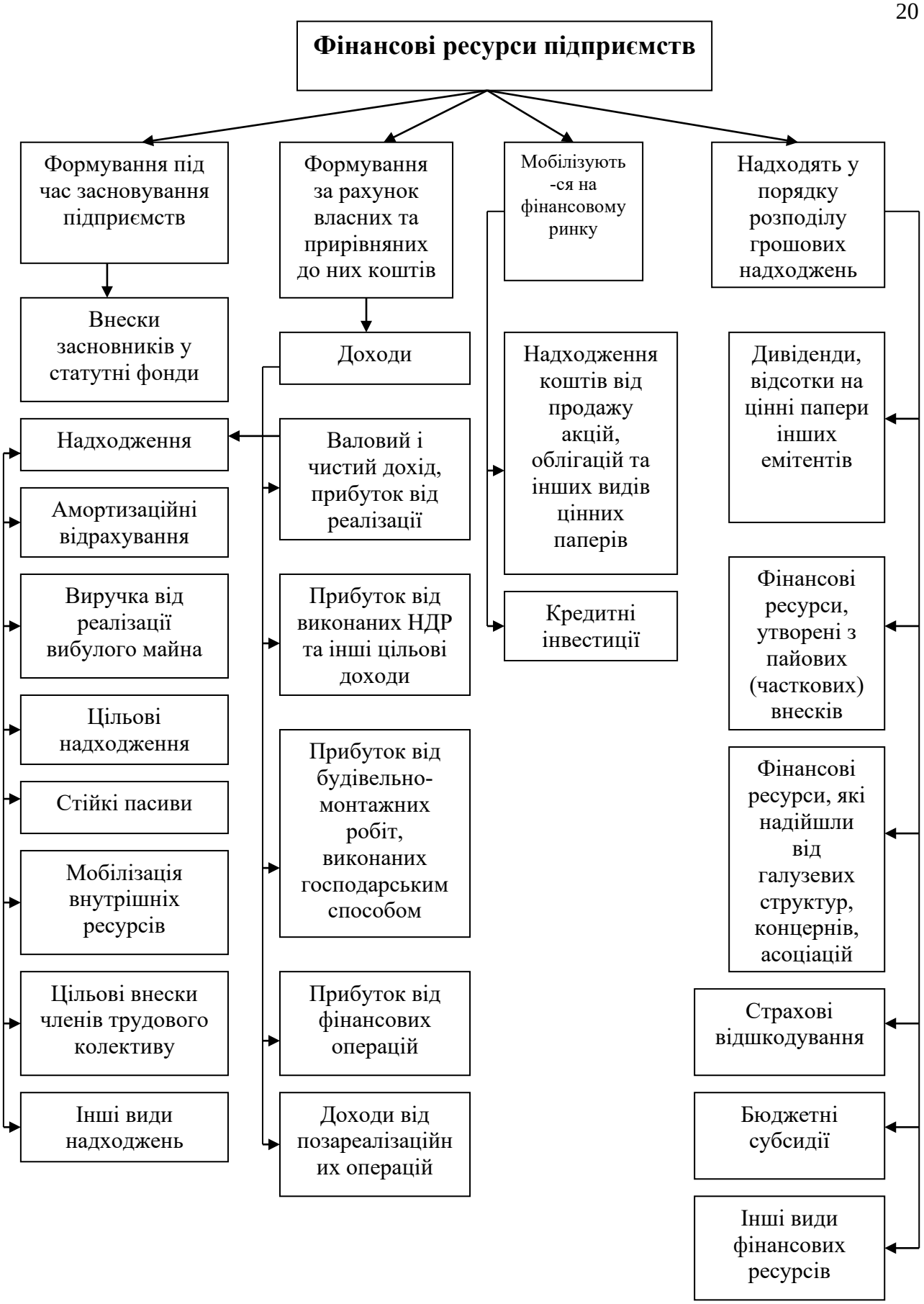

Рис. 1.1 Формування фінансових ресурсів підприємств

Порядок і джерела формування статутного фонду залежать від типу підприємства і форми власності [31].

Статутний фонд використовується підприємством для інвестування коштів в оборотні та основні фонди. Фонд оплати праці – для виплати основної і додаткової заробітної плати працівникам.

Розміри статутного фонду характеризують розмір коштів, які були інвестовані у фінансово-господарську діяльність. Розмір його може бути змінено за підсумками роботи за рік шляхом внесення змін у засновницькі документи.

На діючому підприємстві ефективність використання статутного фонду (капіталу) (Ест) визначається двома основними показниками:

1) відношенням суми обороту до суми засобів, інвестованих у статутний капітал:

$$Ecm = G/Kcm*100\%, \quad (1.1)$$

Де G – сума обороту за розрахунковий період;

Kcm – сума статутного капіталу;

2) відношенням суми прибутку, що отриманий за розрахунковий період (Пр) до суми статутного капіталу (Kcm):

$$Ecm = Пр/Kcm*100\%. \quad (1.2)$$

У процесі господарської діяльності відбувається реалізація готової продукції, надання послуг. Це призводить до здійснення різноманітних платежів, розрахунків. Рух грошових коштів у процесі господарської діяльності формує грошовий обіг та грошовий оборот.

Обіг грошових коштів робить можливими надходження фінансових ресурсів на підприємство та їхню акумуляцію по окремих фондах відповідно до цільового призначення.

Грошові фонди – це частина грошових коштів, які мають цільове спрямування. Через них здійснюється забезпечення господарської діяльності необхідними грошовими ресурсами, а також розширеного виробництва:

фінансування науково-технічного прогресу; опанування і впровадження нової техніки; економічне стимулювання; розрахунки з бюджетом, банками.

До грошових фондів належать: статутний фонд, фонд оплати праці, амортизаційний фонд, тощо. При організації підприємство повинно мати, як вже зазначалося вище, статутний фонд, або статутний капітал, за рахунок якого формуються основні фонди й обігові кошти.

Грошові фонди цільового призначення формуються за рахунок грошових надходжень і доходів.

У сучасних умовах економічної нестабільності велику увагу керівництво підприємства приділяє створенню резервного фонду. Резервний фонд утворюється за рахунок відрахувань від прибутку.

Фонд відшкодування – це частина сукупного суспільного продукту, що може бути повернена на виробництво для забезпечення безперебійного функціонування. Цей фонд включає як вартість предметів праці, так і вартість засобів праці.

Фонд грошових коштів, що використовується для відтворення основних засобів, називається амортизаційним. Він формується за рахунок амортизаційних відрахувань.

Амортизаційні відрахування являють собою специфічний вид цільових фінансових ресурсів. У кругообігу коштів вони відображають перенесену на готову продукцію вартість основних засобів, їх знос у процесі експлуатації. З цих позицій – це витрати підприємства в даному виробничому циклі. Водночас у виручці від реалізації ця сума розглядається як цільовий дохід, який призначений для простого відтворення основних засобів. Саме з цих позицій амортизаційні відрахування виступають фінансовими ресурсами підприємства зношених у процесі виробництва основних засобів [33].

Оборотні кошти являють собою ту частину фінансових ресурсів, яка постійно перебуває в обігу.

По-перше, вони спрямовуються на придбання сировини, матеріалів.

По-друге, частина цих коштів перебуває у незавершеному виробництві та в готовій продукції.

По-третє, до них належать залишки грошових коштів підприємства.

Оборотні кошти призначені для забезпечення простого відтворення оборотних фондів, яке здійснюється як за рахунок власних оборотних коштів, так і залучених джерел.

Валовий дохід – це грошовий вираз вартості знов створеної продукції. Він визначається як різниця між виручкою та матеріальними витратами й амортизаційними відрахуваннями у складі собівартості реалізованої продукції. Валовий дохід є важливим показником діяльності підприємства і характеризує її ефективність. У ньому відображається підвищення продуктивності праці, збільшення заробітної плати.

Чистий дохід – виражає в грошовій формі вартість додаткового продукту і визначається як перевищення виручки від реалізації продукції над вартістю матеріальних витрат, амортизаційних відрахувань і заробітної плати, або як різниця між валовими доходом і заробітною платою.

Прибуток – є формою фінансових ресурсів, прирощених підприємством у результаті його господарської діяльності. Він спрямовується на розвиток виробництва. Капітальні вкладення та приріст оборотних коштів відображають збільшення статутного фонду, тобто тих ресурсів, які постійно знаходяться в розпорядженні підприємства. Крім того, за рахунок прибутку здійснюються певні поточні затрати, які податкове законодавство не дозволяє відносити на валові витрати.

Прибуток - це частина додаткової вартості, виробленої і реалізованої, готової до розподілу. Підприємство одержує прибуток після того, як втілена у створеному продукті вартість буде реалізована і набере грошової форми.

Крім власних фінансових ресурсів (працюючого капіталу) в обіг можна вводити запозичені або залучені кошти. Запозичені фінансові ресурси можуть бути отримана від інших суб’єктів підприємницької діяльності за засадах комерційного кредиту з його оформленням векселем; від юридичних

і фізичних осіб шляхом випуску боргових зобов’язань у вигляді облігацій і комерційних паперів; від банків, інших кредитно-фінансових установ та міжнародних фінансових інститутів у вигляді позичок; від держави у формі бюджетних кредитів.

Власний, позичений та залучений капітал, з одного боку, формує фінансові ресурси підприємства і бере участь у фінансуванні його активів, з іншого боку, становить зобов'язання перед конкретними власниками — державою, юридичними та фізичними особами.

Утворення власного капіталу може відбуватися за рахунок зовнішніх і внутрішніх джерел власних коштів [25].

В процесі формування власного фінансового капіталу підприємства його можна класифікувати за джерелами формування, а саме :

1) зовнішні джерела;
2) внутрішні джерела;

До зовнішніх джерел формування власного фінансового капіталу належать, по-перше, кошти, що формуються як за рахунок особистих внесків, так і за рахунок можливостей фінансового ринку; по-друге, кошти, що формуються у порядку розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів у масштабах економічної системи держави. Формування власного капіталу за рахунок зовнішніх джерел відображено на рис.1.2.

Зовнішні джерела створення власного фінансового капіталу дають змогу новоствореним підприємствам формувати свій початковий фінансовий капітал, а чинним суб’єктам господарювання-збільшувати розміри й удосконалювати його структуру. У ринковій економіці найбільше значення мають джерела фінансових ресурсів, що мобілізуються за рахунок можливостей фінансового ринку. У перехідній же економіці поки що значну роль відіграють кошти, які надходять шляхом перерозподілу фінансових ресурсів.

Рис. 1.2. Зовнішні джерела створення власного фінансового капіталу підприємств

До внутрішніх джерел формування власного фінансового капіталу належать фінансові ресурси, які формуються в процесі виробничо-фінансового забезпечення діяльності підприємства, наведено на рис. 1.3.

Внутрішні джерела власних фінансових ресурсів мають велике значення для формування власного фінансового капіталу підприємства. Ними забезпечується розширене відтворення і фінансова стабільність суб’єктів господарювання [15].

Рис. 1.3. Внутрішні джерела створення власного фінансового капіталу підприємств

Статутний капітал є основною частиною власного капіталу та основним джерелом власних фінансових ресурсів підприємства. За рахунок його коштів формуються основні фонди і оборотні активи підприємства. Отже, власний капітал — це власні джерела фінансування підприємства, які без визначення терміну повернення внесені його засновниками або залишені ними на підприємстві з чистого прибутку.

До складу власного капіталу (власних фінансових ресурсів) крім статутного (пайового) включають також додатковий вкладений капітал,

інший додатковий капітал, резервний, нерозподілений прибуток, цільове фінансування та ін.

Додатковий вкладений капітал відображає суму перевищення вартості реалізації випущених акціонерним товариством акцій над їх номінальною вартістю.

Інший додатковий капітал включає суму дооцінки позаоборотних активів, вартість активів, отриманих підприємством безоплатно від інших юридичних або фізичних осіб, та інші види додаткового капіталу.

Резервний капітал відображає суму резервів, створених за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства відповідно до чинного законодавства або засновницьких документів.

Нерозподілений прибуток — це сума прибутку, що залишився на підприємстві та реінвестований у його господарську діяльність, а цільове фінансування — це сума цільових надходжень, отриманих з бюджету.

Власні фінансові ресурси характеризуються такими позитивними рисами:

1) простотою залучення, оскільки рішення про його збільшення (особливо за рахунок внутрішніх джерел) приймають власники й менеджери без участі інших господарських суб'єктів (наприклад, банків);

2) вищою здатністю генерувати прибуток в усіх сферах діяльності корпорації, оскільки за його використання відпадає необхідність у сплаті позикового процента й процента за облігаційними позиками;

3) забезпеченням фінансової стійкості розвитку підприємства і його платоспроможності в довгостроковому періоді.

Недоліки використання тільки власних фінансових ресурсів:

1) обмеженість обсягу залучення для розширення масштабів підприємницької діяльності;

2) вища вартість, порівняно з альтернативними позичковими джерелами капіталу (дивіденд за акціями, як правило, вищий як процент за корпоративними облігаціями, оскільки ризик останніх нижчий);

3) неможливість реалізації приросту рентабельності власного капіталу за рахунок залучення позичкових коштів з допомогою ефекту фінансового левериджу (важеля).

Отже, підприємство, що використовує тільки власний капітал, має максимальну фінансову стійкість (її коефіцієнт фінансової незалежності дорівнює 1, однак обмежує темпи свого розвитку в майбутньому, оскільки, відмовившись від залучення позичкового капіталу в період сприятливої ринкової кон’юнктури, позбавляється додаткового джерела фінансування приросту активів (майна).

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Оцінка фінансового забезпечення діяльності підприємства

Проведення аналізу господарської діяльності підприємства забезпечує правильне прийняття управлінських рішень та формування цілей підприємства. Для цього використовують різні форми звітності. Одним із основних джерел аналізу господарського стану підприємства є бухгалтерська звітність.

Важливим напрямом загальної оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання є аналіз його майнового стану за інформацією бухгалтерського балансу. Майновий стан підприємства характеризується складом, розміщенням, структурою та динамікою активів (майна) і пасивів (власного капіталу і зобов'язань).

Проведемо аналіз майна та джерел формування капіталу підприємства. Основні техніко-економічні показники діяльності ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» за 2021-2023 роки представлені в таблиці 2.1. Як видно з таблиці, власний капітал ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» у 2021 році складав 21708,4 грн. За рахунок зменшення чистого прибутку, отриманого за звітний період власний капітал зменшився на відповідну суму та на кінець 2023 року став складати 18909,0 грн..

За рахунок зменшення за період 2021-2023 роки чистого доходу від реалізації з 65602,3 грн. у 2021 році, та за 2023 рік у розмірі 58330,0 грн., при означеній собівартості 48538,6 грн. у 2021 році та 45056,0 грн., валовий прибуток підприємства складав 17063,7 грн., та 13274,0 грн. у 2023 році.

В результаті фінансового забезпечення діяльності за 2022 рік валовий прибуток збільшився до 17200,0 грн. (на 136,3 грн.). Це відбулося зменшення собівартості реалізованої продукції до 45056,0 грн.(на 3482,6 грн.).

Таблиця 2.1

Основні техніко-економічні показники діяльності
ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» за 2021-2023 роки

Показники	Роки		
	2021	2022	2023
Власний капітал, тис. грн.	21708,4	20407,0	18909,0
Фінансові результати Чистий доход від реалізації, тис.грн.	65602,3	78507,0	58330,0
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	48538,6	61307,0	45056,0
Валовий прибуток, тис. грн.	17063,7	17200,0	13274,0
Фондовіддача	6,62	5,94	5,18
Рівень витрат на одну гривню реалізованої продукції	0,61	0,65	0,64
Рентабельність реалізації, %	1,8	1,7	0,8

Джерело: розраховано автором

Показник фондовіддачі на 2021 рік дорівнював 1,8. За наступні два звітні періоди він зменшився до 0,8. Показник фондовіддачі показує обсяг всієї валової або товарної позиції по відношенню до ціни основних засобів компанії, фондовіддача показує те, скільки товарів (продукції) проводить дане підприємство на одиницю ціни основних засобів, вкладених в неї.

За рахунок зменшення рівня собівартості продукції відповідно збільшується валовий прибуток підприємства.

Значення показників рентабельності реалізації знаходяться на дуже низькому рівні. На кінець 2021 року вона дорівнювала 1,8%, за 2022 рік зменшилася до 1,7%, а за 2023 рік зменшилася до 0,8%. Збільшення (зменшення) рентабельності реалізації відбувається за рахунок двох факторів: збільшення (зменшення) валового прибутку підприємства та збільшення (зменшення) чистого доходу від реалізації продукції. Тобто рентабельність реалізації залежить від збільшення (зменшення) собівартості реалізованої продукції.

В умовах конкуренції та прагнення підприємства до максимізації прибутку аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства є невід'ємною функцією управління. Цей аспект управління підприємством стає найбільш вагомим на сьогоднішній день, тому що практика функціонування ринку показує, що без аналізу фінансово-господарської діяльності підприємство не може ефективно функціонувати.

У 2022 р., порівняно з 2021 р. вартість майна підприємства збільшилась на 637,6 тис. грн., а у порівнянні 2023 р., з 2022 р., навпаки, скоротилась на 2780 тис. грн. При цьому, необоротні активи знизилась у 2022 р., порівняно з 2021 р. – на 173,2 тис. грн., а у порівнянні 2023 р. з 2022 р. – на 682 тис. грн. Необоротні активи підприємства представлені, насамперед, основними засобами, вартість яких у 2022 р., порівняно з 2021 р. зменшилась – на 961,8 тис. грн., а у 2023 р., порівняно з 2022 р., навпаки, зросла на 234 тис. грн., що свідчить про оновлення основних засобів на підприємстві.

Зростання оборотних активів пояснюється збільшенням як оборотних виробничих фондів (у 2022 р., порівняно з 2021 р. – на 452,1 тис. грн., а у 2023 р., порівняно з 2022 р. – на 259 тис. грн.), так і фондів обігу (у 2022 р., порівняно з 2022 р. – на 1402,5 тис. грн., а у 2023 р., порівняно з 2022 р., навпаки, відбулося скорочення на 2367 тис. грн.).

Негативною характеристикою складу майна є збільшення поточної дебіторської заборгованості (у 2022 р., порівняно з 2021 р. – на 1681,5 тис. грн., а у 2023 р., порівняно з 2022 р., навпаки, скорочення на 1682 тис. грн.). Разом з тим, підприємство має низький рівень забезпеченості високоліквідними оборотними активами. Залишок грошових коштів і поточних фінансових інвестицій зменшився у 2022 р., порівняно з 2021 р. – на 123,8 тис. грн., а у 2023 р., порівняно з 2022 р. – на 861 тис. грн.

Збільшення вартості капіталу на 637,7 тис.грн. у 20231 р., порівняно з 2021 р., а у порівнянні 2023 р., з 2022 р., навпаки скорочення на 2780 тис. грн., відбулося за рахунок зростання резервного капіталу та суми нерозподіленого прибутку. Натомість, пайовий капітал залишився незмінним

протягом аналізованих 2021-2023 рр., а його питома вага становила 0,1 %. У 2021-2023 рр. позиковий капітал підприємства представлений поточними зобов'язаннями. За період, що аналізується поточні зобов'язання у 2022 р., порівняно з 2021 р. збільшились на 1939 тис. грн., а у 2023 р., порівняно з 2022 р., навпаки, знизились на 1282 тис. грн. Серед них, сума кредиторської заборгованості зросла у 2022 р., порівняно з 2021 р. – на 1688,8 тис. грн., а у 2023 р., порівняно з 2022 р., навпаки, зменшилась – на 476 тис. грн.

Динаміка майнового стану ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» наведена на рис. 2.1.

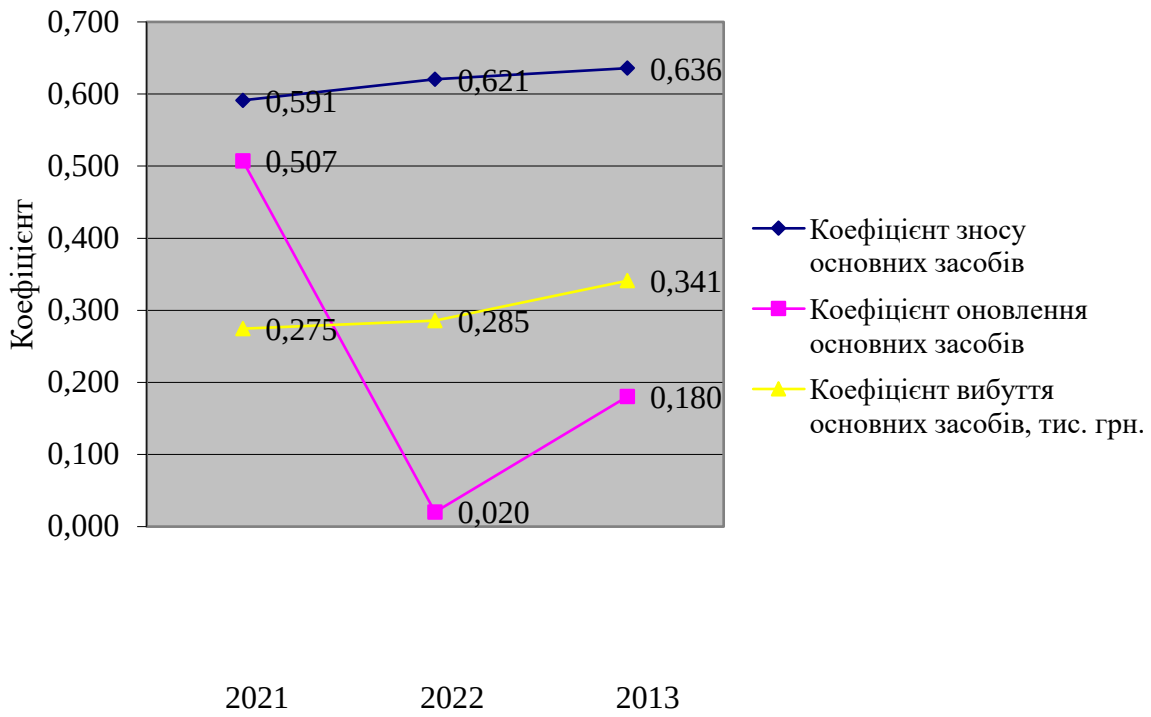

Рис. 2.1. Динаміка майнового стану ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» за 2021-2023 рр.

Показники оцінки майнового стану підприємства у 2023 р. зазнали змін. Коефіцієнт придатності основних засобів у 2022 р. порівняно з 2021 р. зменшився на 0,029, а у 2023 р. порівняно з 2022 р. – на 0,015.

Коефіцієнт зносу основних засобів у 2022 р. порівняно з 2021 р. збільшився на 0,029, а у 2023 р. порівняно з 2022 р. – на 0,015.

Коефіцієнт оновлення основних засобів у 2022 р. порівняно з 2021 р. збільшився на 0,011, а у 2023 р. порівняно з 2022 р. – на 0,056.

Ріст показників ділової активності говорить про підвищення ефективності використання ресурсів. Коефіцієнт оборотності активів у 2023 р. зменшився на 0,677 порівняно з 2022 р., коефіцієнт оборотності власного капіталу також зменшився на 0,76 , що є негативним.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості збільшився до 3,602, а коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості на 9,484 що є негативним результатом.

Аналіз фінансових результатів є одним із найважливіших напрямів оцінки ефективності фінансового забезпечення діяльності підприємства.

У 2023 р. підприємство отримало 1219 тис. грн. чистого збитку. За останні три роки сума прибутку знизилась – на 2301,5 тис. грн, що негативно характеризує роботу підприємства.

Суттєвим є зниження суми валового прибутку на підприємстві у 2023 р., порівняно з 2022 р. – на 3926 тис. грн. (22,8 %). Причинами таких змін можуть бути зменшення фізичного обсягу реалізованої продукції, зниження собівартості реалізованої продукції.

Розрахунки даних аналізу доходів та витрат ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» засвідчують, що протягом 2021-2023 рр. доходи підприємства сформовані за рахунок доходів, отриманих у результаті операційної діяльності, вони складають більшу частку (97,8 % у 2021 р., 98,7 % у 2022 р. та 98,3 % у 2023 р.) та інших операційні доходів, їх частка не значна (2,2 %, 1,3 % та 1,7 % відповідно).

Відмічаємо також тенденцію до значного зниження загальної суми доходів у 2023 р. за рахунок скорочення, у першу чергу, обсягів виробничої діяльності та виручки від реалізації.

У загальній сумі витрат ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» найбільшу питому вагу (71,6 %) займає собівартість реалізованої продукції. Позитивним є суттєве зниження суми питомої ваги адміністративних витрат у 2023 р. Це

може бути наслідком скорочення оплати праці адміністративно-управлінського персоналу, збільшення витрат на службові відрядження, зв'язок тощо.

Інші операційні витрати у 2023 р. відносно 2021 р. знизились на 97,6 тис. грн. (96,2 %), а у порівнянні 2023 р. з 2022 р. – на 696 тис. грн. (71,5 %).

Протягом 2021-2023 років як доходи, так і витрати підприємства сформовані за рахунок операційної діяльності ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки». Тому, доцільним є аналіз операційних витрат підприємства.

Зробимо висновок, що спостерігається тенденція до збільшення інших операційних витрат, що говорить про зростання ваги залучених коштів або ж про залучення менш вигідних кредитів з більшими відсотковими ставками.

Матеріальні затрати займають найбільшу частку у загальній структурі операційних витрат, оскільки підприємство займається виробничою діяльністю.

Порівнюючи тенденцію зміни доходів та витрат ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» відмічаємо деяке перевищення темпів зростання доходів разом із темпами зростання витрат і відрахувань, що у подальшому може негативно позначитися на діяльності підприємства.

Далі необхідно проаналізувати відносні показники ефективності діяльності – рентабельність. Рентабельність – це відносний показник, тобто рівень прибутковості, що вимірюється у відсотках.

Рентабельність активів, показник, який показує який прибуток має підприємство з 100 грн., вкладених у майно. За період, що ми аналізуємо, цей показник знижується. Так, якщо у 2022 р. він становив 5,4 %, то у 2023 р. зрісдо 1,8 %. А це свідчить про збільшення суми прибутку.

Рентабельність витрат показує, відношення прибутку до витрат. Так, у 2023 р. вони становили 2 %, а у порівнянні з 2022 р. підвищились на 0,9 %, проте у порівнянні 2023 р. з 2022 р. вони скоротились на 1%. На це вплинуло зниження обсягу виробництва.

Рентабельність реалізації продукції показує, який прибуток має підприємство з 100 грн. реалізованої продукції, і цей прибуток у 2023 р. становить 1,7 %, що свідчить про його загальне зростання за аналізований період на 0,8 %. Саме від обсягу реалізованої продукції залежить, як швидко підприємство зможе покрити витрати на виробництво цієї продукції.

Рентабельність власного капіталу показує, який прибуток має підприємство з 100 грн. власних коштів. Показник постійно коливається, спочатку він був 8,2 % (2021 р.), потім 5,2 % (2022 р.) і у 2023 р. становить 9,2 %.

Проведений аналіз господарської діяльності ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» дає підстави стверджувати про наявність негативних тенденцій, які характеризують дільність на підприємстві як неефективну, про що свідчать показники рентабельності.

Однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є забезпечення стабільності його діяльності з позиції довгострокової перспективи. Вона пов’язана із загальною структурою балансу, рівнем залежності суб’єкта господарювання від кредиторів та інвесторів, тому перейдемо до розгляду наступного підпункту.

Про фінансову стійкість судять за системою узагальнюючих та часткових показників. Розрахунок узагальнюючих показників дає змогу оцінити фінансовий стан підприємства, виходячи із ступеня забезпеченості підприємства робочим капіталом.

При зростанні у 2022 р., порівняно з 2022 р. запасів на 436 тис.грн. підприємство забезпечило приріст власних оборотних коштів на 718 тис.грн. У підсумку надлишок власних оборотних коштів на формування запасів скоротився з 2237,9 до 594 тис.грн. Отже, підприємство має ознаки абсолютної фінансової стійкості.

З категорією ліквідності тісно пов’язане поняття платоспроможності, яке характеризує здатність підприємства своєчасно й повністю виконати свої платіжні зобов’язання, що випливають із кредитних та інших операцій

грошового характеру і мають певні терміни оплати. Платоспроможність означає наявність у підприємства фінансових можливостей для регулярного і своєчасного погашення своїх боргових зобов'язань.

Ліквідність підприємства – це його здатність швидко продати активи й одержати гроші для оплати своїх зобов'язань.

У 2022 р. нестача високоліквідних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань становила 4804 тис. грн., а у 2023 р. ця сума зменшилась до 4263 тис. грн. По середньоліквідних та довгострокових активах спостерігається надлишок платіжних засобів з тенденцією до його збільшення.

Отже, баланс не є абсолютно ліквідним у зв'язку з нестачею високо- та низько ліквідних активів, але динаміка ліквідності підприємства позитивна.

Важливе місце в процесі управління діяльністю підприємства займає прогнозний аналіз. Його особливістю є розгляд інших процесів з точки зору перспективи подальшого розвитку. Основна мета прогнозного аналізу полягає у виявленні в процесі господарської діяльності можливих змін, здатних покращити чи погіршити фінансовий стан підприємства. Прогнозний аналіз валюти балансу наведений в таблиці 2.2

Протягом 2021-2023 р. валюта балансу ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» була досить нестабільною, так у 2022 в порівнянні з 2021 роком валюта балансу зросла на 2,5%, а у 2023 році зменшилася на 10,5% в порівнянні з 2022 роком.

Таблиця 2.2

Прогнозний аналіз валюти балансу

Показники	2021	2022	2023	Середнє значення	Відхилення відносне, %			Прогноз на 2024 рік
					2022/2021	2023/2022	Середнє значення	
1	2	3	4	5=(2+3+4)/3	6	7	8=(6+7)/2	9= 5*8/100%
Валюта балансу, тис.грн.	25798,4	26436	23656	25366,0	102,5	89,5	96,0	22431,36

Джерело: розраховано автором

В результаті проведення прогнозного аналізу на 2024 рік валюта балансу становить 22431,36 тис.грн.

Таблиця 2.3

Прогнозний аналіз активу балансу

Показники	2021	2022	2023	Середнє значення	Відхилення відносне, %			Прогноз на 2024 рік
					2022/2021	2023/2022	Середнє значення	
1	2	3	4	5=(2+3+4)/3	6	7	8=(6+7)/2	9= 5*8/100%
Валюта активу балансу, тис.грн.	25798,4	26436	23656	25366,0	102,5	89,5	96,0	22431,3
Необоротні активи	14455,2	14282	13600	14112,4	98,8	95,2	97,0	13689,0
Оборотні активи	11227,6	12045	9959	11077,2	107,3	82,7	95,0	10523,3
Витрати майбутніх періодів	115,6	109	97	107,2	94,3	89,0	91,65	98,2

Джерело: розраховано автором

На основі даних 2021 – 2023 рр.,було зроблено прогноз активної частини балансу підприємства.

Отже, необоротні активи ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» в 2024 р. За прогнозом становитимуть 13689,03 тис грн., що на 766,17 тис. грн. менше ніж в 2023 р. також в 2024 р. прогнозується зменшення оборотних активів на

704,26 тис. грн. порівняно із 2023 р. і становитиме 10523,34 тис.грн.. Що стосується витрат майбутніх періодів, то прогнозується зменшення на 17,35 тис.грн., і становитиме 98,25 тис.грн.. В структурі активу балансу найбільшу питому вагу в 2023 р. матимуть необоротні активи, які будуть становити 13689,03 тис.грн.

Розглянемо прогноз пасиву балансу ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» (див.табл.2.4).

Таблиця 2.4

Прогнозний аналіз пасиву балансу

Показники	2021	2022	2023	Середнє значення	Відхилення відносне, %			Прогноз на 2024 рік
					2022/2021	2023/2022	Середнє значення	
1	2	3	4	5=(2+3+4)/3	6	7	8=(6+7)/2	9= 5*8/100%
Валюта пасиву балансу, тис.грн.	25798,4	26436	23656	25366,0	102,5	89,5	96,0	22431,3
Власний капітал	21708,4	20407	18989	20368,13	94,0	93,0	93,5	19044,2
Забезпечення наступних витрат та платежів	-	-	-	-	-	-	-	-
Довгострокові зобов’язання	-	-	-	-	-	-	-	-
Поточні зобов’язання	4090,0	6029	4747	4955,3	147,4	78,7	113,05	5602,0

Джерело: розраховано автором

За даними таблиці прогноз пасиву балансу на 2024 рік становитиме 22431,36 тис.грн., найбільшу частку буде становити власний капітал, який складатиме 19044,2 тис.грн., що на 2664,2 тис.грн. менше, ніж у 2023 році.

У 2024 році поточні зобов’язання зростуть та будуть становити 5602,0 тис.грн, що на 1512,0 тис.грн. більше, ніж у 2023 році.

Структуру прибутку від звичайної діяльності ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» видно з таблиці 2.5

Таблиця 2.5

Структура прибутку від звичайної діяльності ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» за 2021 – 2023 рр.

№ з/п	Найменування показника	Абсолютні величини, грн.			Питома вага, %		
		2021 р.	2022 р.	2023 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
1	Прибуток від операційної діяльності	17581,6	17411,0	12214,0	101,7	100,2	100,03
2	Прибуток від участі в капіталі	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Інші фінансові доходи	46,0	4,0	1,0	0,0027	0,0002	0,0000,8
4	Прибуток від звичайної діяльності	17278,3	17367,0	12210,0	100	100	-

Джерело: розраховано автором

Це є віддзеркаленням того, що підприємство займається тільки основним видом діяльності - реалізацією продукції і не займається позареалізаційною діяльністю, а саме, не має пайової участі в інших підприємствах, не має цінних паперів, не є арендодавачем основних фондів та ін.

Наступним кроком аналізу фінансового забезпечення діяльності підприємства буде проведення факторного аналізу. Для цього буде використано два методи факторного аналізу, а саме метод ланцюгових підстановок та метод абсолютних різниць. Факторний аналіз за 2021-2023 роки наведений в табл. 2.6, 2.7.

Метод абсолютних різниць 2021-2022 роки

1. Вплив зміни середньорічної вартості основних засобів:

Yx1=(32858,4–34028,2)* 6,62 = 7744,1 (тис.грн)

2. Вплив зміни фондовіддачі:

Yx2=(6,62–5,94)* 34028,2= 23139,1 (тис.грн)

Таблиця 2.6

Факторний аналіз ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» за 2021-2022 роки

Показники	Умовне позначення	2021	2022	Відхилення	
				Абс. +,-	Темп росту, %
Виручка від реалізації продукції, тис.грн	У	78792,1	94304,0	15511,9	19,7
Середньорічна вартість ОЗ, тис.грн	X_1	32858,4	34028,2	1169,8	103,2
Фондовіддача	X_2	6,62	5,94	-0,68	89,7

Джерело: розраховано автором

Зведемо наші розрахунки за факторами у таблицю.

Таблиця 2.7

Метод ланцюгових підстановок

Підстановки	Фактори		У	Вплив
	X_1	X_2		
"0"	32858,4	6,62	217522,6	-
"1"	34028,2	6,62	225266,68	7744,1
"2"	34028,2	5,94	202127,5	23139,1
Сумарний вплив факторів				30883,2

Джерело: розраховано автором

3. Загальний вплив двох показників:

У=7744,1+23139,1= 30883,2 (тис.грн).

1. Вплив зміни середньорічної вартості основних засобів:

Yx1=(34028,2–35112,5)* 5,94=6440,7 (тис.грн)

2. Вплив зміни фондовіддачі:

Yx2=(5,94 –5,18)* 35112,5= -26685,5 (тис.грн)

3. Загальний вплив двох показників:

У= 6440,7 − 26685,5 = - 20244,8 (тис.грн)

Таблиця 2.8

Факторний аналіз ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки»

Показники	Умовне позначення	2022	2023	Відхилення	
				Абс. +,-	Темп росту, %
Виручка від реалізації продукції, тис.грн	У	94304,0	58330,0	-20247,0	74,3
Середньорічна вартість ОЗ, тис.грн	X_1	34028,2	35112,5	1084,3	103,2
Фондовіддача	X_2	5,94	5,18	-0,76	87,2

Джерело: розраховано автором

Зведемо наші розрахунки за факторами у таблицю.

Таблиця 2.9

Метод ланцюгових підстановок

Підстановки	Фактори		У	Вплив
	X_1	X_2		
"0"	34028,2	5,94	202127,5	-
"1"	35112,5	5,94	208568,25	6440,7
"2"	35112,5	5,18	181882,75	-26685,5
Сумарний вплив факторів				- 20244,8

Джерело: розраховано автором

Здійснивши факторний аналіз,за допомогою методу ланцюгових підстановок та методу абсолютних різниць, було встановлено,що результативний показник, тобто виручка від реалізації продукції ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» , у 2022 р. зросла на 15511,9 тис.грн. (19,7 %). Це оцінюється негативно для підприємства. Зростання даного показника відбулося за рахунок зростання середньорічної вартості ОЗ на 1169,8 тис.грн., (тобто на 3,2%).

У 2023 р. виручка від реалізації продукції зменшилася на 20247,0 тис. грн. (25,7%) в порівнянні з 2022 роком. Таке зменшення було спричинено за рахунок зменшення фондовіддачі на 0,76%, а також зменшення середньорічної вартості основних засобів на 12,8%. Загальний вплив двох показників у 2022 році спричинили зростання обсягу виручки від реалізації продукції на суму 10089,47 тис.грн., у 2023 році зменшення виручки від реалізації продукції на суму 26685,5 тис.грн.

Визначимо ступінь впливу на прибуток інших чинників.

Проведемо факторний аналіз коефіцієнтів загального покриття та абсолютної ліквідності методом ланцюгових підстановок та відносних різниць, використовуючи дані таблиці 2.10.

Таблиця 2.10.

Вихідні дані для проведення факторного аналізу ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» за 2021 – 2022 рр.

Показники	2021	2022	Відхилення	
			Абс. +,-	Темп росту, %
1. Оборотні активи, тис. грн.	11227,6	12045	817,4	107,3
2. Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	1450,8	1225	-225,8	84,4
3. Поточні зобов'язання, тис. грн.	4090,0	6029	1939	147,4
4. Коефіцієнт загального покриття	2,74	1,998	0,742	72,9
5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,35	0,20	-0,03	76,9

Джерело: розраховано автором

Зведемо наші розрахунки за факторами у таблицю.

Таблиця 2.11.

Розрахунок впливу факторів на зміну коефіцієнта загального покриття методом ланцюгових підстановок ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» за 2021 – 2022 рр.

Підстановки	Фактори		Результуючий показник – коефіцієнт покриття (У)	Розмір впливу фактора
	Оборотні активи (X_1)	Поточні зобов'язання (X_2)		
«0»	11227,6	4090,0	2,74	-
«1»	12045	4090,0	2,94	2,2
«2»	12045	6029	1,998	2,9
Сумарний вплив факторів				5,1

Джерело: розраховано автором

Проведемо факторний аналіз за період 2021-2022 рр. методом відносних різниць для того, щоб перевірити результати. Особливістю прийому відносних різниць є використання у процесі розрахунку не абсолютних значень показників, а їх темпів росту.

Вплив першого фактора, а це оборотні активи, розраховується за формулою:

$$У(ОА) = \frac{Тр(ОА) - 100}{100} \cdot У^0 = \frac{107,3 - 76,9}{100} \cdot 7,25 = 2,20$$

Формула для розрахунку впливу другого фактора – поточні зобов'язання:

$$У(ПЗ) = \frac{Тр(К_{ПЛ}) - Тр(ПЗ)}{100} \cdot У^0 = \frac{147,4 - 107,3}{100} \cdot 7,25 = 2,9$$

Загальний вплив обох факторів на результуючий показник:

$$У_{ОА,ПЗ} = У_{ОА} + У_{ПЗ} = 2,2 + 2,9 = 5,1$$

Внаслідок збільшення вартості оборотних активів ми бачимо зменшення коефіцієнта покриття на 0,742 пунктів. Збільшення вартості оборотних активів оцінюється позитивно. Це призводить про прискорення виробництва, та прискорення руху до процвітання підприємства. Внаслідок факторного аналізу проведеного нами виявлено, що внаслідок збільшення обсягів поточних зобов'язань на 1043,2 тис. грн. коефіцієнт покриття зменшився на 0,742 пунктів і становить до кінця 2022 року 1,998. Загалом ситуація розглядається як позитивна для підприємства, оскільки коефіцієнт покриття більше 1, це означає, що на 1 гривню поточних зобов'язань припадає 1,998 гривні оборотних активів.

Проведемо факторний аналіз методом відносних різниць.

Особливістю прийому відносних різниць є використання у процесі розрахунку не абсолютних значень показників, а їх темпів росту.

Вплив першого фактора, а це грошові кошти, розраховується за формулою:

$$У(ГК) = \frac{Тр(ГК) - 100}{100} \cdot У^0 = \frac{84,4 - 76,9}{100} \cdot 0,20 = 0,015$$

Таблиця 2.12.

Розрахунок впливу факторів на зміну коефіцієнта абсолютної ліквідності методом ланцюгових підстановок ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» за 2021 – 2022 рр.

Підстановки	Грошові кошти та їх еквіваленти (X_1)	Поточні зобов'язання (X_2)	Результуючий показник – коефіцієнт абсолютної ліквідності (У)	Розмір впливу фактора
«0»	1450,8	4090,0	0,35	-
«1»	1225	4090,0	0,30	0,015
«2»	1225	6029	0,20	-0,015
Сумарний вплив факторів				0,000

Джерело: розраховано автором

Формула для розрахунку впливу фактора другого порядку – поточні зобов'язання:

$$У(ПЗ) = \frac{Тр(К_{АЛ}) - Тр(ПЗ)}{100} \cdot У^0 = \frac{76,9 - 84,4}{100} \cdot 0,20 = -0,015$$

Загальний вплив обох факторів на результуючий показник:

$$У_{ГК,ПЗ} = У_{ГК} + У_{ПЗ} = 0,015 - 0,015 = 0$$

Як бачимо похибки немає. Це свідчить про вірність розрахунків.

2.2. Аналіз ризиків ймовірності банкрутства

У науці склалося два підходи до визначення ефекту фінансового важелю, в залежності від переважання окремих зовнішніх форм фінансування та розвиненості фондового ринку:

а) західноєвропейська концепція;

б) підхід американської школи фінансового менеджменту.

Відповідно до концепції західноєвропейських фінансистів:

Ефект фінансового важелю – це приріст рентабельності власних коштів, отриманий завдяки використанню позикових коштів, не зважаючи на їх платність [18].

Як зазначалось в розділі першому рівень ефекту фінансового важеля (ЕФВ) визначається за формулою:

$$ЕФВ = \frac{ВК}{ПК} * (1 - ставка\ податку\ на\ прибуток) * (ЕР - СРСВ) \quad (1.3)$$

де (ЕР - СРСВ) – диференціал;

ПК / ВК – плече фінансового важелю;

ЕР – економічна рентабельність активів;

СРСВ – середня розрахункова ставка відсотка;

ПК – позикові кошти;.

ВК – власні кошти.

У наведеній формулі розрахунку ефекту фінансового важеля три складові:

♦ податковий коректор фінансового важеля (1 - ставка податку на прибуток), який показує, якою мірою проявляється ефект фінансового важеля у зв'язку з різним рівнем оподаткування прибутку;

♦ диференціал фінансового важеля (ЕР - $СРСВ_{),}$ що характеризують різницю між рентабельністю активів підприємства та середньозваженої розрахункової ставкою відсотка по позичках і позиками;

♦ плече фінансового важеля $\frac{ВК}{ПК}$

У процесі управління фінансовим важелем податковий коректор може бути використаний у випадках:

♦ якщо з різних видів діяльності підприємства встановлені диференційовані ставки оподаткування;

♦ якщо за окремими видами діяльності підприємство використовує пільги з податку на прибуток;

♦ якщо окремі дочірні фірми підприємства здійснюють свою діяльність у вільних економічних зонах своєї країни, де діє пільговий режим оподаткування прибутку, а також у зарубіжних країнах.

У цих випадках, впливаючи на галузеву або регіональну структуру виробництва і, відповідно, на склад прибутку за рівнем її оподаткування, можна, знизивши середню ставку оподаткування прибутку, зменшити вплив податкового коректора фінансового важеля на його ефект (при інших рівних умовах).

Диференціал фінансового важеля є умовою виникнення ефекту фінансового важеля. Позитивний ЕФР виникає в тих випадках, якщо рентабельність сукупного капіталу (ЕР) перевищує середньозважену ціну позикових ресурсів (СРСВ)

Різниця між прибутковістю сукупного капіталу та вартістю позикових коштів дозволить збільшити рентабельність власного капіталу. За таких умов вигідно збільшувати плече фінансового важеля, тобто частку позикових коштів у структурі капіталу підприємства. Якщо ЕР < СРСВ, створюється негативний ЕФР, в результаті чого відбувається зменшення рентабельності власного капіталу, що в кінцевому підсумку може стати причиною банкрутства підприємства.

Згідно з схемою аналізу структури капіталу наступним етапом буде оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності.

Проведемо аналіз дії ефекту фінансового важелю в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Аналіз ефекту фінансового важеля ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки»

Назва показника	2021р.	2022р.	2023р.	Відхилення	
				2021р.-2022р.	2023р.-2022р.
Власний капітал, тис.грн.	21708,4	20407,0	18909,0	2799,4	1498
Всього позикового капіталу, тис.грн.	1925	1705	2865	-220	1160
Всього активів, тис.грн.	11803	11940	9912	137	-2028
Чистий прибуток, тис.грн.	342	461	378	36	-113
Рентабельність активів, %	1,8	1,7	0,8	-1	-0,9
Ставка по кредитах, %	27%	27%	27%	0	0
Диференціал фінансового важеля, %	-3,16	-4,13	-16,19	-0,970	-12,06
Ефект фінансового важеля	-0,32	-0,36	-3,58	-0,04	-3,22

Джерело: розраховано автором

У даному випадку спостерігається негативний ефект фінансового важеля, в результаті чого відбувається проїдання власного капіталу, це особливо помітно за даними 2023 року. Абсолютна величина власного капіталу, який є дешевшим, в 2022 році, порівняно з 2021 роком, майже не змінилась, а от в 2023 році спостерігається різке скорочення показника, не зважаючи на зменшення тиску податкового тягаря. Позиковий капітал, який є дорожчим, станом на 2023 рік зріс майже вдвічі.

Підприємству слід терміново збільшити свою економічну рентабельність, інакше наслідки його можуть бути катастрофічними.

- Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації її вартості та рівня фінансових ризиків. Процес оптимізації за допомогою цього методу заснований на попередній оцінці вартості власного та позикового капіталу за

різних умов його залучення та здійснення багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу [13].

Важливим елементом оцінки вартості підприємства є визначення вартості капіталу, який є в його розпорядженні. Це поняття характеризує ціну залучення підприємством фінансових ресурсів. Інакше кажучи, це винагорода, за яку капіталодавці погоджуються вкладати кошти в дане підприємство. Згідно із сучасними тенденціями в теорії і практиці фінансового забезпечення діяльності вартість капіталу підприємства рекомендується розраховувати на основі використання так званої моделі середньозваженої вартості капіталу.

Середньозважена вартість капіталу показує середню дохідність, якої очікують (вимагають) капіталодавці (власники та кредитори), вкладаючи кошти в підприємство. Вона залежить від структури капіталу, а також ціни залучення капіталу від власників і кредиторів. Зазначену модель можна деталізувати, виокремивши власний і позичковий капітал. Зокрема, вартість власного капіталу можна розраховувати в розрізі капіталу, залученого в результаті емісії простих і привілейованих акцій, реінвестованого прибутку тощо. Позичковий капітал можна поділити на короткострокові та довгострокові банківські позички, комерційні позички, облігаційні позички та ін.

У сучасній економічній науці є численні розробки у сфері аналізу та прогнозування діяльності підприємства, при здійсненні яких необхідно встановити чи існують будь-які сумніви у продовженні безперервної діяльності економічного суб’єкта у майбутньому, тобто виявити й оцінити ознаки (критерії) ймовірності банкрутства підприємства.

Найбільш поширеними у сучасній фінансовій літературі багатофакторними моделями прогнозування банкрутства є моделі Альтмана, Спрингейта та інших економістів, які по суті, являють собою моделі обробки вхідної інформаційної бази на основі розрахунку інтегрального показника фінансового стану підприємства – об’єкта дослідження.

1. Модель Альтмана:

$$Z_{2010} = 1{,}2x0{,}438 + 1{,}4x0{,}054 + 3{,}3x0{,}086 + 0{,}6x5{,}783 + 1{,}0x2{,}547 = 6{,}902;$$

$$Z_{2011} = 1{,}2x0{,}445 + 1{,}4x(-0{,}034) + 3{,}3x(-0{,}023) + 0{,}6x0{,}509 + 1{,}0x2{,}512 = 3{,}227$$

$$Z_{2012} = 1{,}2x0{,}439 + 1{,}4x(-0{,}049) + 3{,}3x(-0{,}049) + 0{,}6x3{,}509 + 1{,}0x2{,}329 = 5{,}191$$

2. Модель Спрінгейта:

$$Z_{2010} = 1{,}03x0{,}438 + 3{,}07x0{,}086 + 0{,}66x0{,}591 + 0{,}4x2{,}547 = 2{,}124;$$

$$Z_{2011} = 1{,}03x0{,}445 + 3{,}07x(-0{,}023) + 0{,}66x0{,}117 + 0{,}4x2{,}512 = 1{,}469;$$

$$Z_{2012} = 1{,}03x0{,}439 + 3{,}07x(-0{,}049) + 0{,}66x0{,}226 + 0{,}4x2{,}329 = 1{,}382.$$

3. Модель Лису:

$$Z_{2010} = 0{,}063x0{,}438 + 0{,}092x0{,}662 + 0{,}057x0{,}060 + 0{,}001x5{,}861 = 0{,}098;$$

$$Z_{2011} = 0{,}063x0{,}445 + 0{,}092x0{,}658 + 0{,}057x0{,}016 + 0{,}001x0{,}526 = 0{,}090;$$

$$Z_{2012} = 0{,}063x0{,}439 + 0{,}092x0{,}529 + 0{,}057x0{,}019 + 0{,}001x3{,}648 = 0{,}081.$$

4. Модель Таффлера:

$$Z_{2010} = 0{,}03x17063{,}7 + 0{,}13x3{,}008 + 0{,}18x0 + 0{,}16x0{,}054 = 512{,}3;$$

$$Z_{2011} = 0{,}03x17200 + 0{,}13x0{,}290 + 0{,}18x0 + 0{,}16x(-0{,}034) = 516{,}0;$$

$$Z_{2012} = 0{,}03x13274 + 0{,}13x2{,}042 + 0{,}18x0 + 0{,}16x0{,}049 = 398{,}5.$$

5. Модель Конана і Гольдера:

$$Z_{2010} = 0{,}16x0{,}170 - 0{,}22x0{,}557 + 0{,}87x0 + 0{,}10x0{,}249 - 0{,}24x3{,}167 = -0{,}586$$

$$Z_{2011} = 0{,}16x0{,}214 - 0{,}22x0{,}550 + 0{,}87x(-0{,}027) + 0{,}10x0{,}215 - 0{,}24x0{,}429 = -0{,}192$$

$$Z_{2012} = 0{,}16x0{,}224 - 0{,}22x0{,}557 + 0{,}87x(-0{,}063) + 0{,}10x0{,}219 - 0{,}24x2{,}464 = -0{,}711$$

6. Універсальна дискримінантна функція:

$$Z_{2010} = 1{,}5x0{,}894 + 0{,}08x6{,}861 + 10x0{,}054 + 5x0{,}021 + 0{,}3x0{,}156 + 0{,}1x2{,}547 = 2{,}836$$

$$Z_{2011} = 1{,}5x0{,}026 + 0{,}08x0{,}652 + 10x(-0{,}340) + 5x(-0{,}011) + 0{,}3x0{,}059 + 0{,}1x3{,}006 = -2{,}935$$

$$Z_{2012} = 1{,}5x0{,}226 + 0{,}08x4{,}648 + 10x(-0{,}049) + 5x(-0{,}021) + 0{,}3x0{,}079 + 0{,}1x2{,}329 = 0{,}372$$

У табл. 2.14 наведені результати застосування різних багатофакторних моделей для діагностики ймовірності банкрутства підприємства.

Таблиця 2.14

Результати побудови багатофакторних моделей для діагностики ймовірності банкрутства ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» за 2021- 2023 рр.

Моделі	Значення Z-показника			Економічна інтерпретація
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	
Модель Альтмана	6,902	3,227	5,191	Ймовірність банкрутства дуже низька
Модель Спрінгейта	2,124	1,469	1,382	Стабільний фінансовий стан
Модель Лису	0,098	0,090	0,081	Існує ймовірність банкрутства
Модель Таффлера	512,3	516,0	398,5	Гарна довгострокова перспектива діяльності
Модель Конана і Гольдера	-0,586	-0,192	-0,711	Вірогідність затримки платежів на рівні 10%
Універсальна дискримінантна функція	2,836	-2,935	0,372	Підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів

Таким чином, аналіз даних у табл. 2.14 засвідчив, що значення Z-показників в усіх побудованих моделях свідчить про нестійкий фінансовий стан підприємства і високу ймовірність його банкрутства.

РОЗДІЛ 3
ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Розробка механізмів запобігання фінансової кризи на підприємстві

Сучасним ринковим інструментом підвищення ефективності підприємств та запобігання фінансовій кризі є реструктуризація, яку у загальному вигляді можна визначити як їх адаптацію до роботи в умовах, які постійно змінюються. Це зумовлює необхідність трансформації організаційно-правових форм, структур, їх систем менеджменту та принципів взаємодії з контрагентами та державою.

Метою проведення реструктуризації є створення повноцінних суб'єктів підприємницької діяльності, здатних ефективно функціонувати за умов переходу до ринкової економіки та виробляти конкурентоспроможну продукцію, що відповідає вимогам товарних ринків.

Економічна життєздатність досягається, коли продукція підприємства, його капітальні та поточні витрати, рівень продажу й цінова політика забезпечують такий рівень економічної рентабельності підприємства, що відповідає сучасним умовам господарювання.

Після досягнення фінансової життєздатності суб'єкт господарювання матиме таку структуру балансу підприємства, за якої показники ліквідності і платоспроможності задовольняють вимоги ринку, а також позбудеться проблем із виплатою кредитів, відсотків за них чи з погашенням інших боргових зобов'язань тощо.

Управлінську реструктуризацію зв'язано з підготовкою та перепідготовкою персоналу з орієнтацією на конкурентоспроможне функціонування підприємства, зміну його організаційної структури, менеджменту, технологічної, інноваційної та маркетингової політики.

Процес підготовки реструктуризації починається з моменту усвідомлення менеджментом підприємства її необхідності, показниками чого можуть стати: кризове становище і можливість банкрутства підприємства; необхідність зміни (розширення сфери діяльності); скорочення обсягів продажу продукції; збільшення накладних витрат; погіршення перебігу виробничого процесу; погіршення основних економічних показників у порівнянні з конкурентами або вдалими, з точки зору керівництва, періодами діяльності підприємства; відсутність системи врахування ринкових змін при розробленні і просуванні продукції підприємства тощо.

При розв'язанні завдання реструктуризації підприємства важливе значення має процедура встановлення цілей. Вона полягає у чіткому формулюванні і визначенні методів і засобів досягнення поставлених цілей у вигляді конкретних планів, завдань і критеріїв оцінки. Виявлені проблеми підприємства дозволяють встановити поточні цілі, головною з яких, як правило, є функціональне виживання підприємства (рис. 3.1).

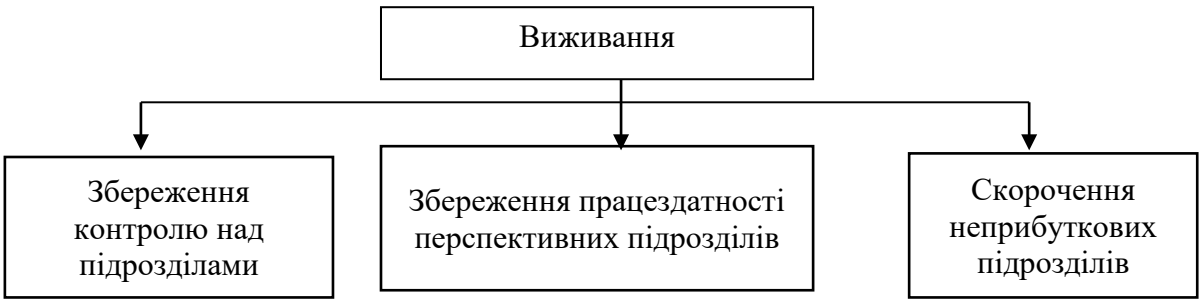

Рис. 3.1. Поточні цілі реструктуризації ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки»

Іншими словами, при збереженні здатності виконувати свої функції доходи підприємства повинні покривати змінні витрати і, по можливості, накладні витрати. Покриття останніх дає змогу зберегти потенціал підприємства для його подальшого росту при подоланні кризової ситуації. Причини кризи достатньо типові для всієї промисловості країни – різке зниження платоспроможності замовників, звуження існуючих ринків збуту.

При цьому, криза зачепила замовників підприємства в різному ступені. Одні з них зберегли платоспроможність та отримують хороший прибуток. У даному випадку ціллю є збереження контролю підприємства над прибутковими підрозділами.

Деякі споживачі нині не мають коштів, але у майбутньому закуповуватимуть продукцію і послуги підприємства. Необхідно зберегти працездатність перспективних підрозділів, централізовано забезпечуючи їх замовленнями або виплачуючи гроші за вимушене простоювання. Таким чином, наступна ціль – збереження працездатності перспективних підрозділів.

Якщо частину споживачів безповоротно втрачено, то обслуговуючи її підрозділи необхідно розформувати або перепрофілювати. Третя ціль – скорочення неперспективних підрозділів.

Підходи до проблеми здійснення реструктуризації підприємств мають відмінності, пов’язані з галузевими особливостями їх функціонування, проте можливим є виділення загальних напрямів робіт, що повторюються на багатьох об’єктах. Під час реструктуризації найчастіше проводяться такі заходи:

– децентралізація процесу прийняття господарських рішень; при цьому можуть використовуватися різні форми удосконалення управлінського процесу, наприклад, виділення у структурі підприємств центрів відповідальності, яким надається повна самостійність і право вступати у партнерські стосунки з іншими внутрішніми та зовнішніми організаціями;

– реалізація маркетингової концепції управління, яка передбачає створення "центрів споживачів", які здійснюють повний спектр маркетингових операцій щодо обслуговування покупців, формування попиту, реалізації зворотних зв’язків тощо;

– розукрупнення підприємств, тобто створення нових суб’єктів підприємницької діяльності на основі діючих структурних підрозділів; це дозволить стимулювати підвищення підприємницької активності на

новостворених підприємствах за рахунок збільшення їх мобільності на ринку товарів і послуг, зниження витрат на виробництво продукції, посилення мотивації праці, розширення ринкової частки та ін.;

– зміна кадрової політики та системи мотивації праці (супроводжується вивільненням частини працівників, зайнятих непродуктивною працею);

– активізація інвестиційної політики на основі підвищення ефективності діяльності підприємств і збільшення їх фінансових можливостей внаслідок проведення реструктуризації.

Слід врахувати, що робота з реструктуризації потребує значних витрат часу, чіткої інформації та високої кваліфікації спеціалістів. Її, як правило, не можуть здійснити самі працівники підприємства. Причина полягає у тому, що найдосвідченіше керівництво не може мати високого рівня кваліфікації у всіх вузькоспеціалізованих сферах. Цілісне бачення проблем підприємства, що потребує реструктуризації, можна сформувати лише за допомогою зовнішнього консультанта.

Дана проблема досліджується на ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки», як було зазначено вище, головною діяльність підприємства є отримання прибутку (доходи) через різнобічну підприємницьку діяльність пов’язану в першу чергу з виробництвом та реалізацією пластмасових виробів.

Вся продукція товариства збувається у Чернігівській області та за її межами. Основними клієнтами підприємства є: населення, дитячі садочки, школи, супермаркети тощо.

Підприємство є неплатоспроможним. Планується провести реструктуризацію ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки». Зміна структури підприємства, його управління, створення на базі майна відокремлених структурних підрозділів товариства із залученням інвесторів, дозволить створити повноцінні суб'єкти господарської діяльності, які будуть здатні ефективно функціонувати в сучасних ринкових умовах, виробляти конкурентноспроможну продукцію, яка відповідатиме вимогам товарних ринків.

На рис. 3.2 наведена структура та зміст моделі процесу реструктуризації підприємства, у якому суттєву позицію займає визначення взаємодій із зовнішніми об’єктами.

Рис. 3.2. Модель процесу реструктуризації

Модель процесу реструктуризації містить рішення основних проблем, які необхідно включити до плану реструктуризації.

На ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» слід використовувати експертну систему, на яку покладено вирішення п’яти задач:

– моніторинг ринкових параметрів;

– прогнозування попиту;

– планування обсягів випуску продукції;

– розрахунок розподілу інвестицій за об’єктами інвестування;

– моніторинг використання інвестицій.

3.2 Прогнозування показників фінансово-господарської діяльності підприємства

Підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства можливе завдяки великої кількості заходів, спрямованих, перш за все, на збільшення віддачі від активів підприємства, які формуються за їх рахунок. Так, у світовій практиці вважається, що внаслідок великої ролі, яку відіграють поточні активи підприємства як у забезпеченні безперервності діяльності, так і у відволіканні фінансових ресурсів, необхідно перш за все, здійснювати заходи, що спрямовані на оптимізацію оборотних активів. До них належать: скорочення виробничих запасів товарно-матеріальних цінностей та прискорення обертання оборотних коштів.

Важливим напрямком вдосконалення стану та ефективності використання фінансових ресурсів підприємства є оптимізація потоку грошових засобів. Одним з напрямків можливого впливу на оборотні кошти з метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів є оптимізація стану високоліквідних та середьоліквідних активів. До перших відносять грошові кошти (у касі, на поточному рахунку, валютні кошти) та цінні папери. До других – відвантажені товари та дебіторську заборгованість. Зменшення розміру других обумовлює збільшення перших, та призводить до зростання розміру власних фінансових ресурсів у підсумку.

Зупинимось детальніше на вищенаведених заходах.

1. Удосконалення політики управління товарно-матеріальними запасами ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки».

Спрогнозуємо обсяг товарно-матеріальних запасів ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» на 2024 р. Для цього визначимо лінійне рівняння тренду, яке має наступний вигляд:

$$У = 17,79t – 1,85 \quad (3.1)$$

Обсяг товарних запасів на ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки»:

– у 2021 р. – 5015,3 тис.грн. (ф. 1 сума р. 100 по 140 гр. 4);

– у 2022 р. – 4377 тис.грн. (ф. 1 сума р. 100 по 140 гр. 4);

– у 2023 р. – 4813 тис.грн. (ф. 1 сума р. 100 по 140 гр. 4).

Підставивши значення часу у рівняння (3.1) отримаємо обсяг запасів у розмірі:

У = 1,779 х 4813 – 1,85 = 8562,142 тис.грн.

Y = 1,779 х (ф. 1 сума р. 100 по 140 гр. 4) – 1,85 = 8562,142 тис.грн.

Графічно прогноз обсягу запасів у 2024 р. зображено на рис. 3.2.

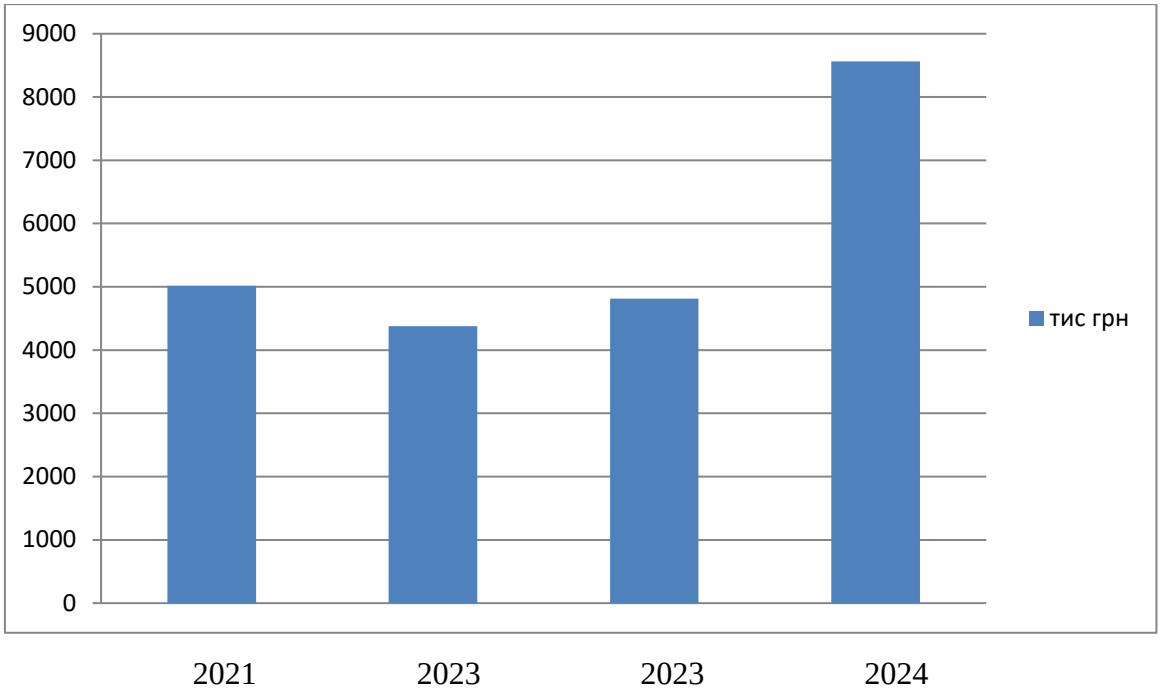

Рис. 3.2. Фактичні та прогнозні значення обсягу запасів ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» за 2020-2024 рр.

Підвищити приток грошових коштів та знизити витрати за зберігання на підприємстві ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» можна шляхом реалізації послуг, які користуються невеликим попитом за нижчою ціною.

Лінійне рівняння тренду для прогнозування обсягу грошових коштів на 2024 рік для ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» має наступний вигляд:

Y = 0,3t + 0,233 (3.2)

Обсяг грошових коштів ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки»:

– у 2021 р. – 1450,8 тис. грн. (ф. 1 сума р. 230 по 240 гр. 4);

– у 2022 р. – 1328 тис. грн. (ф. 1 сума р. 230 по 240 гр. 4);

– у 2023 р. – 467 тис. грн. (ф. 1 сума р. 230 по 240 гр. 4).

Підставивши значення часу у рівняння 3.2, на отримано обсяг грошових коштів у розмірі:

Y = 0,3 х 467 + 0,233 = 240,3 (тис. грн.)

Y = 0,3 х (ф. 1 сума р. 230 по 240 гр. 4) + 0,233 = 240,3 (тис. грн.)

Графічно прогноз обсягу грошових коштів Y = 0,3t + 0,233 у 2024 р. зображено на рис. 3.3.

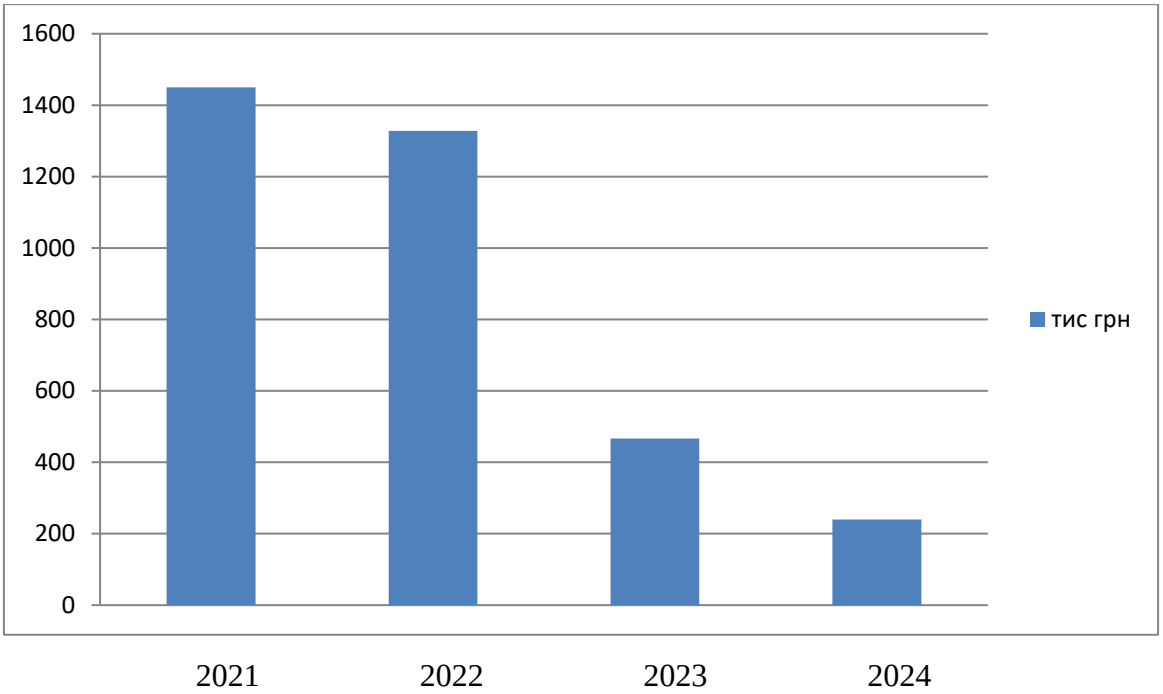

Рис. 3.3. Фактичне та прогнозне значення обсягу грошових коштів ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» за 2013-2024 рр.

Для покращення притоку грошових коштів у ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» необхідно оцінити причини та прийняти коректуючи дії по виправленню затримок з надходження коштів на банківський рахунок. Необхідно встановити, звідки прийшли грошові кошти, як вони передаються із периферійних рахунків на головний рахунок підприємства, а також вияснити облікову політику контролю та надходження грошових коштів та подовженістю у відношенні між отриманням чека та розміщенням його на депозит.

Необхідно використати усі можливі шляхи для прискорення надходжень грошових коштів, включаючи попередньо узгоджене дебетування, по яких наявні грошові кошти переводяться із рахунків підприємства на рахунок банку.

Також прискорити приток грошових коштів на ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» можна, направивши рахунки покупцям раніше, ніж завжди практикується, наприклад, відразу ж після виконаної послуги. Можна потребувати депозит на крупні або регулярні замовлення, або виставляти рахунки по мірі виконання діючого замовлення. Також підприємство може нараховувати відсотки на дебіторську заборгованість, прострочену погашенням, та пропонувати знижки за авансовані платежі, а також практикувати умови по факту поставки товару.

Відстрочка виплат грошових коштів може допомогти ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» зробити великий доход та мати у розпорядженні великі грошові кошти. Необхідно оцінити отримувача платежу та визначити, до якої міри можливо розумно відтягувати останні строки платежу, без додаткових фінансових витрат та зниження кредитоспроможності. Існує багато способів відстрочки грошових платежів, включаючи:

1. Централізовані рахунки до оплати. Слід створити центр, який відповідатиме за здійснення усіх платежів, для того, щоб коректувати час виплати та їх суми.

2. Наявність нульового балансового рахунку. Виплати грошових коштів можуть бути відстрочені при наявності нульового рахунку у банку, на яких можливо підтримувати нульовий залишок для усіх витратних організаційних підрозділів підприємства, а грошові кошти переводяться по мірі необхідності із основного рахунку.

3. Вексельна форма розрахунку. При цій формі розрахунку, платежі виконуються, коли вексель надається інкасо у банк. Той, у свою чергу, направляє його емітенту для акцепту. Коли вексель одобрено, підприємство

депонує кошти на рахунок отримувача. У зв’язку з такою затримкою можна зберегти більш низький надлишок на поточному рахунку.

Також замість оплати повної вартості рахунку, можна здійснити часткові платежі або їх затримати, запросивши додаткову інформацію щодо рахунку-фактури у продавця перед її оплатою.

Управління дебіторською заборгованістю безперечно впливає на прибутковість підприємства та визначає дисконтну та кредитну політику для малоефективних клієнтів-покупців, шляхи прискорення потреби боргів та зменшення безнадійних боргів, а також вибір умов продажу, що забезпечують гарантоване надходження грошових коштів.

Основна мета управління дебіторською заборгованістю полягає у мінімізації її розміру та строків інкасації боргу. У процесі управління вирішуються наступні задачі: вибір оптимальних строків платежів та форм розрахунків зі споживачами; оцінка доцільності надання відстрочок платежу споживачам; аналіз складу дебіторів з вирахуванням їх репутації; лімітування загального розміру дебіторської заборгованості та по кожному дебітору окремо; забезпечення повернення дебіторської заборгованості шляхом її оформлення забезпеченими векселями; використання сучасних способів рефінансування дебіторської заборгованості.

Обґрунтовуючи доцільність надання відстрочок платежу покупцям послуг підприємства, необхідно оцінити, яким чином збільшення інвестицій у дебіторську заборгованість вплине на: загальний рівень дебіторської заборгованості підприємства (її питому вагу у сукупних оборотних активах); коефіцієнт простроченої дебіторської заборгованості (її питому вагу у загальній дебіторській заборгованості); середній період інфляції та кількість оборотів дебіторської заборгованості; розмір додаткових доходів, оборотних витрат та прямих фінансових втрат.

У залежності від рівня дохідності та ризику можуть застосовуватися різні стратегії кредитної політики: консервативна, поміркована та агресивна.

Вибір конкретного типу кредитної політики повинен здійснюватися з урахуванням: платоспроможності покупців; кон'юнктури на ринку готової продукції; потенційних можливостей нарощення обсягів продажу при розширенні обсягів її реалізації за рахунок надання відстрочок платежів; правових засад стягнення дебіторської заборгованості; фінансових можливостей інвестування коштів у дебіторську заборгованість з відповідним залученням їх з обороту, допустимого рівня ризику.

Для прогнозування обсягу дебіторської заборгованості побудуємо лінійне рівняння тренду, яке має наступний вигляд:

$$У = 31,5t – 33,167 \quad (3.3)$$

Обсяг дебіторської заборгованості ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» становив:

– у 2021 р. – 4760,5 тис. грн. (ф. 1 ∑ р. 160 + 170 + 180 + 190 + 200 + 210 гр. 4);

– у 2022 р. – 6442 тис. грн. (ф. 1 ∑ р. 160 + 170 + 180 + 190 + 200 + 210 гр. 4);

– 2023 р. – 4760 тис. грн. (ф. 1 ∑ р. 160 + 170 + 180 + 190 + 200 + 210 гр. 4).

Підставивши значення часу у рівняння (3.3) отримаємо обсяг дебіторської заборгованості у розмірі:

У = 31,5 х 4760 – 33,167 = 149906,8 (тис. грн.)

У = (31,5 х (ф. 1 ∑ р. 160 + 170 + 180 + 190 + 200 + 210 гр. 4)) – 33,167 = 149906,8 (тис. грн.)

У процесі управління дебіторською заборгованістю у ДчП ТОВ ТД Пластмас-Прилуки у 2024 р., з метою прискорення розрахунків, доцільно скористатися факторинговою операцією (споживчий кредит для покупців). Тобто, переуступити банку або факторинговій компанії права на отримання грошових коштів, щоб у подальшому борги у покупців стягували вони.

З метою оптимізації структури оборотних активів ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки», можна скористатися такими заходами поліпшення політики управління:

1. Визначення оптимального розміру замовлення товарних запасів та моменту їх поновлення.

2. Реалізація послуг, які користуються невеликим попитом за нижчою ціною.

3. Використання усіх можливих шляхів для прискорення надходжень грошових коштів (дебатування, телеграфні переводи, чеки).

4. Направлення рахунків клієнтам раніше, ніж завжди практикується.

5. Вимога депозиту на крупні або регулярні замовлення, або виставлення рахунків по мірі виконання діючого замовлення.

6. Нарахування відсотків на дебіторську заборгованість, прострочену погашенням, та пропонування знижок за авансовані платежі.

7. Створення нульового балансового рахунку.

8. Надання більш продовжених строків кредиту, оскільки строки кредиту мають пряме відношення до затрат і доходу, пов’язаних з дебіторською заборгованістю.

9. Замість повної оплати рахунку здійснення часткових платежів, запросивши додаткову інформацію щодо рахунку-фактури у продавця перед її оплатою.

10. Використання таких форм забезпечення повернення боргу, як застава, страхування, гарантії банку та гарантії третіх осіб тощо.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження у кваліфікаційній роботі бакалавра дає змогу зробити наступні висновки:

1. Під фінансовими результатами розуміють величину прибутку або збитку. У загальному випадку прибуток – це перевищення доходів від діяльності над витратами з нею пов’язаними. У протилежному випадку - має місце збиток. Слід мати на увазі, що вся діяльність підприємства класифікується на звичайну та надзвичайну. Звичайна на операційну та іншу звичайну (інвестиційну та фінансову). Операційна на основну та іншу операційну. За кожним видом діяльності фінансовий результат визначають шляхом співставлення доходів і витрат.

2. На сьогоднішній день розрізняють такі показники фінансових результатів: валовий прибуток як різниця між величиною чистого доходу (виручки від реалізації продукції і виробничої собівартості реалізованої продукції; фінансовий результат від операційної діяльності як різниця між сумою операційних доходів та операційних витрат; фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування; фінансовий результат від звичайної діяльності; чистий прибуток (збиток). Крім абсолютних показників фінансових результатів в аналізі широко використовують відносні показники прибутковості (рентабельності).

3. Проведений аналіз фінансового забезпечення діяльності ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» засвідчив, що воно є неплатоспроможним та нерентабельним. Порівнюючи тенденцію зміни доходів та витрат ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» відмічаємо деяке перевищення темпів зростання доходів разом із темпами зростання витрат і відрахувань, що у подальшому може негативно позначитися на діяльності підприємства.

4. Ідентифікація глибини фінансової кризи на підприємстві на основі вітчизняного досвіду засвідчила, що у ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» наявна поточна неплатоспроможність. Аналіз кризового стану підприємства

засвідчив, що значення показників свідчить про нестійкий фінансовий стан підприємства і високу ймовірність його банкрутства, тому слід розробити заходи щодо відновлення фінансової стійкості підприємства.

4. Визначено основнимі заходаи з покращення фінансових результатів на підприємстві: визначення оптимального розміру замовлення товарних запасів та моменту їх поновлення; реалізація послуг, які користуються невеликим попитом за нижчою ціною; використання усіх можливих шляхів для прискорення надходжень грошових коштів; направлення рахунків клієнтам раніше, ніж завжди практикується; надання більш продовжених строків кредиту, оскільки строки кредиту мають пряме відношення до затрат і доходу, пов'язаних з дебіторською заборгованістю; замість повної оплати рахунку здійснення часткових платежів, запросивши додаткову інформацію щодо рахунку у продавця перед її оплатою; використання таких форм забезпечення повернення боргу, як застава, страхування, гарантії банку та гарантії третіх осіб тощо; удосконалення політики управління товарно-матеріальними запасами; проведення реструктуризації.

5. З метою оптимізації структури оборотних активів ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки», можна скористатися такими заходами поліпшення політики управління: визначення оптимального розміру замовлення товарних запасів та моменту їх поновлення; реалізація послуг, які користуються невеликим попитом за нижчою ціною, використання усіх можливих шляхів для прискорення надходжень грошових коштів (дебатування, телеграфні переводи, чеки), направлення рахунків клієнтам раніше, ніж завжди практикується, вимога депозиту на крупні або регулярні замовлення, або виставлення рахунків по мірі виконання діючого замовлення, нарахування відсотків на дебіторську заборгованість, прострочену погашенням, та пропонування знижок за авансовані платежі.

6. Оцінюючи економічну ефективність впровадження результатів реструктуризації на ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки» можна відмітити наступне: обсяг продажу продукції ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки»

значно перевищив обсяг продажу до початку спаду виробництва і прогнозується його значне зростання на найближчі роки; за рахунок скорочення кількості працюючих знизилась собівартість продукції ДчП ТОВ ТД «Пластмас-Прилуки», завдяки чому був отриманий прямий річний економічний ефект за рахунок підвищення обсягу продажу продукції підприємства.

7. Для покращення якості продукції з одночасним зниженням витрат виробництва та розширенням асортименту випущеної продукції керівництво підприємства вирішило придбати нове високотехнологічне обладнання та оптимізувати товарний асортимент підприємства освоїв випуск серії нового виду продукції – труб полімерних для внутріньої каналізації. З розширенням асортименту випускаємої продукції збільшаться обсяги її виробництва, знизяться витрати та збільшиться сума отримуваного підприємством прибутку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Афанасьєв, А. А. Управління структурою капіталу. Економіка. Фінанси. Право. 2003. № 1.– С. 25-28.

2. Абакуменко О. А. Фінансовий менеджмент : навч посіб. К. : Ніка-Центр, Эльга, 2004. 656 с.

3. Абакуменко Т. В., «Аналіз науково-методичноих підходів до формування структури капіталу промислового підприємства», Економіка. Управління. Інновації. Випуск № 1 (11), 2023.

4. Бутинець. Корпоративні фінанси. К, 2010. 272 с.: ил. (Серія «Навчальний посібник»)., 2022. 358 с.

5. Багацька К.В. Проблемні питання визначення санаційної спроможності підприємств. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2021. № 1. С. 56-62.

6. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємства. Навч. Посіб. / О.М. Бандурка, М.Я. Коробов. К.: "ЛИБІДЬ". 2006. 306 с.

7. Бланк І. А. Основы финансового менеджмента. Т. 2. К.: Ника-Центр, 2007. 487 с.

8. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: Навч. посіб / М.Д. Білик, О.В. Павловський, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. К.: КНЕУ. 2007. 459 с.

9. Бріхем Є. Основи фінансового менеджменту / Є. Бріхем. К.: Молодь. 2013. 202с.

10. Ван Хорн Дж.К. Основы управления финансами К.: Молодь. 2017. 799 с.

11. Вакуленко Є.В. Вплив банківських кредитів на фінансовий стан підприємств. Фінанси України. 2022. № 9. С. 40-42.

12. Гончаров А.Б. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / А.Б. Гончаров. Х.: "ІНЖЕК". 2016. 240 с.

13. Грачова Р. Як визначити реальний фінансово-майновий стан свого підприємства. Дебет-Кредит. 2007. № 34.

14. Гринькова В.М., Фінанси підприємств. ,,Знання,, 2004. ст.269.

15. Дем'яненко М.Я., Лузан Ю.Я. та ін. Фінансовий словник-довідник/ за редакцією Дем'яненка М.Я. К.: ІАЕУААН, 2022. 507 с.

16. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. 3-тє вид. випр. та допов. К.: Знання, 2004. 294 с.

17. Економіка: Збірник наукових праць. Чернівці: ЧДУ. 2007. 364 с.

18. Економічний аналіз: Навч. Посібник. За ред. М.Г.Чумаченко. К.: КНЕУ. 2007. 540 с.

19. Економічний аналіз господарської діяльності: Навч. посібник / Болюх М.А. та ін. К.: КНЕУ. 2001. ст.204.

20. Інформаційні матеріали офіційного серверу Верховної ради України URL: http://www.rada.gov.ua/.

21. Іщук С. Фінансово-кредитні проблеми підприємств України. Регіональна економіка. 2022. № 19. С.18-21.

22. Керанчук Т. Фінансова стабільність підприємства: методичний аспект її оцінки. Економіка України. 2023. № 1. с.83-86.

23. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: теорія і практика: Підручник / Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній. Львів: "Магнолія Плюс". 2016. 367 с.

24. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент. Навчальний посібник / Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова. Вид-во: Чернігів. 2023. 227 с.

25. Коваленко Л. Проблеми оцінки фінансового стану підприємств у світі змін структури та змісту статтей балансу. Економічний вісник. 2021. № 4. С. 200-203.

26. Кондратьєв О.В. Фактори забезпечення фінансової стійкості підприємства. Фінанси України. 2021. № 9. С. 73-76.

27. Коробов М.Л. Фінанси промислового підприємства / М.Л. Коробов. – К.: ЛИБІДЬ. 2006. 198 с.

28. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч.посібник / М.Л. Коробов. К.: "Знання". 2007. 378 с.

29. Кожанова Є.П. Економічний аналіз: Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Є.П. Кожанова, І.П. Отенко. Х.: "ІНЖЕК". 2024. 208 с.

30. Крайник О.П. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / О.П. Крайник, З.В. Клепнікова. Львів: Львівська політехніка. 2021. 276 с.

31. Котляр М. Л. Оцінка фінансової стійкості підприємства//Фінанси України.– 2005. № 1. С. 113-117.

32. Кулішов В.В. Економіка підприємства: теорія і практика: Навчальний посібник. К.: Ніка-Центр. 2021. 216 с.

33. Лігоненко Л. Методологія діагностики банкрутства підприємства і напрямки її вдосконалення. Фінанси України. 2006. № 8. С. 136-147.

34. Лігоненко Л., Ковальчук Г. Оцінка платоспроможності підприємства (методичні підходи). Економіка, фінанси, право. 2006. № 5. С.18-21.

35. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій. URL: www.ligazakon.ua.

36. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. посібник / В.О. Мец. К.: КНЕУ. 2021. 299 с.

37. Покропивний С.Ф. Економіка підприємств.: Підручник / С.Ф. Покропивний С.Ф. К.: Хвиля-Прес. 2007. 213 с.

38. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: Навч. Посібник / В.О. Подольська, О.В. Яріш. К.: Центр навчальної літератури. 2007. 453 с.

39. Плиса В.Я. Зміцнення фінансової сталості підприємства / В.Я. Плиса // Фінанси України. 2022. № 5 с. 86-90.

40. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І., Петряєва З.Ф. Курс економічного аналізу: Підручник для студентів ВНЗ/ за ред.Прокопенка І.Ф. Харків: Легас. 2004. ст.266.

41. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. / Г.В. Савицька Г.В. К.: Знання. 2007. 305 с.

42. Фінансовий словник-довідник/ Дем’яненко М.Я., Лузан Ю.Я. та ін.: за редакцією Дем’яненка М.Я. К.: ІАЕУААН. 2003. ст.507.

43. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: навч.пос. К.: ЦУЛ, 2002. ст.4.